

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 8

AVGUST 1940

LETO XI.

Knjiga „Vedenje, potovanje, zabava, dopisovanje“ bo priložena prihodnji številki, ki jo dobite 1. septembra t. l.

Allan Prince:

Tok življenja

Sonja je skrbno primerjala fotografijo s svojo podobo v ogledalu. Da, fotografija je bila retuširana, izboljšana. Gube so bile zabrisane, poteze popravljene, kolikor je bilo pač mogoče, ne da bi trpela zaradi tega podobnost. Toda ohlapela lica, motne, globoko ležeče oči so jasno govorile: «To ni več Sonja, prva operna pevka, temveč stara, stara gospa, ki stoji že z eno nogo v grobu.»

Na njeni pisalni mizi je ležal izrezek časopisa, ki je govoril o dobrodelnem koncertu. «Tudi Sonja nas je po petnajstletnem molku spet očarala s svojim srebrnim glasom. Dobro se je držala...» Čutila je, da pač ocenjevalec ni hotel biti neprijazen in nevljuden. Njen glas — da, vedela je, da je bil glas še dober — še celo prav dober. Toda to je bilo tudi vse. Ampak bolezen in skrb sta vse drugo pokvarili, tako da je bila videti veliko starejša, kakor je bila: 55 let.

In Pavel jo je brez dvoma videl še zmeraj pred seboj kot mladostno pevko. Gotovo bi bil razočaran, ko bi videl tole sliko! — Morebiti še bolj kakor ona.

Položila je fotografijo v miznico in je nadaljevala začeto pismo:

«Moj dragi Pavel! Čudovito je, da midva po teh nekaj vrsticah o dobrodelnem koncertu čez toliko let zopet drug o drugem slišiva! Ali je res preteklo že dvajset let, odkar sem te poslednjič videla? —

Tudi jaz sem često mislila na to, da bi te obiskala, toda menda so zdravniki uživali pri tem, da so me pošiljali v najbolj oddaljene kraje na zemlji.

Zahvaljujem se ti za fotografijo. Ker želiš, ti pošiljam svojo sliko, toda, dragi Pavel, to ni več tista Sonja, ki si jo ti poznal. Ta je mrtva — izvemši njen glas. Glas imam še, čeprav ga morem le še redkokdaj uporabljati —»

Nenadno preneha. To je dobra misel: namesto slike mu pošlje ploščo. Potem ji ne bo očital, da mu ni poslala slike. Toda zakaj naj bi to storila? Mar jo je bilo sram, da se je postarala? Ali pa je bila tako nečimurna in ponosna na svoj glas? O tem ni preveč razmišljala. Rada bi bila čula spet Pavlovo sodbo o svojem glasu. Pavel je bil vedno njen največji kritik in njen največji občudovalec. Njegovo občutljivo uho bi morda odkrilo majhno poslabšanje, ki ga drugi niso opazili. Toda vzlic temu — retuširane fotografije imajo vedno tako nekaj izumetničenega na sebi.

Raztrgala je pismo in napisala drugo, v katerem je izjavila, da v trenutku nima primerne slike pri roki.

*

Trajalo je nekaj časa, preden je bila Sonja pripravljena za posnetek na plošči. Za to se ni smela površno pripraviti, kakor za dobrodelni koncert. Pavel, neusmiljeni kritik, se ne more primerjati z veliko publiko.

Izbrala si je pesem «Tok časa», ker jo je bil Pavel nalašč za njo skomponiral.

Vsak dan so pesem posneli trikrat ali štirikrat na ploščo. Vsi so hvalili — Sonja pa je rekla: «Moramo poskusiti še enkrat.»

Potem, nekega večera, je bila zadovoljna. Videla se je spet na odru, ne v studiju. Nejasno, kakor zadaj za tanko meglo, je videla bele, pričakujoče obraze poslušalcev pred seboj. Pavel je sedel v prvi loži na desni strani in poslušal prvo ponovitev svojega «Toka časa». Bilo je krasno — bila je spet kakor nekoč! — Pela je brez vsakega truda. Pavel se je smehljaj: bil je triumf za njo. Poslednji ton je umiral kakor izgublajoči se odmev melodičnega zvona.

«Upam — da sem podala svoje najboljše,» je rekla in se trudno zgrudila v naslanjač.

Več ko teden dni je morala ležati; zdravniki so jo svrili pred vsakim nadaljnjim naporom. Toda kar je storila, je bilo vredno truda. Plošča je bila dobra.

Sama jo je zavila, jo odposlala in čakala kakor dijak po izpitu, ki pač pričakuje ugodno oceno, pa se vendarle še malo boji.

Ko je slednjič prejela Pavlovo pismo, ga je vsa razburjena odprla:

«Moja draga Sonja,» je čitala, «iskreno se ti zahvaljujem za ploščo, toda razočaralo me je, da mi nisi poslala fotografije. Pravijo mi, da je tvoj glas še vedno zelo lep, in jaz to rad verjamem, Sonja. V svojem zadnjem pismu ti nisem hotel povedati, Sonja, ampak jaz sem že pet let popolnoma gluha. Nikoli več ne bom slišal glasu...»

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO
STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽIŠČE

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

Kakor veste, obravnavamo vsako vprašanje po strokovnjakih. To napravimo tako, da odstavke, ki se tičejo vprašanja, prepisemo (seveda brez imena vprašalke) in jih oddamo v rešitev dotični sotrudnici, ki ima za to potrebno kvalifikacijo. Doslej je vsaka dobila svoj odgovor v dveh dneh. Ta dva meseca pa bo marsikatera sotrudnica na dopustu. Zato prosimo, da pač potrpite na odgovor vsaj šest dni. Za pošne stroške je priložiti vsaj 4.50 din v znamkah. Za vprašanje, ki ga pošljemo sotrudnici, rabimo eno, za njen odgovor na nas drugo in za odgovor Vam pa tretjo znamko za 1.50 din.

Na nepodpisana vprašanja in na vprašanja brez priloženih znamk ne moremo odgovarjati. V listu neradi odgovarjamo. Uredništvo.

Pretirana ljubosumnost

Večkrat najdem v Vaši posvetovalnici prav pametne nasvete. Prosim, da objavite tudi moje težko stanje. Morda bom našla v nasvetu, ki mi ga bo dala kaka sovrstnica, tolažbo. Poročena sem tri leta. Navidezno je to najbolj srečen zakon. Saj je oblagodarjen tudi z dvema otročičkoma. Toda nesrečna ljubosumnost mojega moža, ki je brez osnove, me spravlja v obup. Naj govorim s katerim koli moškim, mi očita, da sem preveč ljubezniva in da to mojo ljubeznivost smatrajo moški za prodajanje. Oba sva v službi, in z vsakim šefom po mozem mnenju simpatiziram, njega samega pa zapostavljam. Sem že tako omagana in živčno slaba, a vse to mu ni mar. On vidi samo, da njega ponižujem, drugim pa se dobrikam. Svoji materi je celo pisal, da mu nalašč nagajam in se izpostavljam drugim. Za odgovor sem dobila ravno na porodniški postelji, da naj vendar opustim to početje, ker delam s tem vso rodbino nesrečno.

Gospa urednica, verjemite mi, da se zdim sama sebi kakor plaha srna, ki grem vsako jutro s trepetajočim srcem v urad, v bojazni, da bi utegnila srečati šefa ali koga drugega možu ne ljubelega človeka. Celo prijateljic ne trpi, češ da me odvrta od njega. In celo to mu je odveč, če me sem in tja obiše lastna sestra. Njegovo nevoljo opazim takoj, ker neprestano vrti cigareto med prsti, ponoči pa hodi v kuhinjo, da tam puha dim od jeze v zrak. Po naravi je samsvoj, jaz sem pa bolj živahne narave, in to smatra za razuzdanost. Neprestani očitki, da rušim družinsko harmonijo in da ga delam nesrečnega, me tirajo mnogo-

ODOL

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

Studenec zdravja za Vaše zobe.

Če vsak dan uporabite malo zobne kreme ODOL, boste napravili pravo kuro za obnovitev Vaših zob. Po uporabi zobne kreme ODOL bodo Vaši zobje postali blesteče beli, obilna pena prodre v najbolj skrivne kotičke Vaše ustne votline in prepreči škodljiv zobni kamen. Vaš dah bo postal svež in poživljajoč.

krat v obup. Uboga otročička se mi smilita, ker stresava še nanju nevoljo. Prosim za pameten nasvet, ker sama si ne znam več pomagati. Nimam nikdar nobenih želja po zunanjem razvedrilu, ker mi je dom vse. Oblečim se tako skromno, češem tako preprosto, pa vse nič ne pomaga. Ozdraviti ne morem in ne znam svojega moža, ki je ljubosumen brez osnove.

Odgovor. Na nobeno vprašanje ni tako težko odgovoriti, kakor ravno na vprašanje, kako preprečiti ljubosumnost. Ljubosumnosti so povod razne

domneve in razna sumničenja, in to manj ali bolj upravičena ali pa tudi docela neosnovana. Ljubosumnost pa je lahko tudi bolezen živčno razravnih ljudi. Nekateri pa trde celo, da je ljubosumnost samo izraz prevelike ljubezni. Vsekakor pa je to zlo, iz katerega se rodi trpljenje za vsakega, ki je po njem kakorkoli prizadet. Zlo, ki ponižuje tistega, ki je ljubosumen, do grdih sumničenj, tistega, ki je osumljen, pa ponižuje, ker mu njegov drug ne zaupa. Ljubosumnost razdvaja zakonca in ustvarja pekel v družini, in zato tudi popolnoma razumem Vaš

težavni položaj. Splošnega nasveta za ozdravljenje ljubosumnosti pa žal ni, in Vam ga tudi nihče ne bo mogel dati. Mislim pa, da je treba predvsem poiskati vzroke in povode ljubosumnosti.

Če gledamo s strogo objektivnimi očmi na zakonsko življenje, moramo pač priznati, da je prav vsak zakonec brez izjeme, torej mož kakor žena, v občevanju z drugimi ljudmi vedno obzirnejši in pozornejši, kakor v občevanju s svojim zakonskim drugom. V družbi tujih ljudi se vse bolj potrudimo, da bi obvladali svoje nerazpoloženje, prikrili svojo nejevoljo in se pokazali v čim ugodnejši luči. Doma, med svojimi štirimi stenami, pa grešimo v tem po mojem prepričanju prav vsi brez izjeme. Če morda že ne vedno, pa vsaj kdaj pa kdaj. Preudaren zakonski drug gleda na to kakor na nekaj vsakdanjega. Marsikomu je celo všeč, da žena vzlic vsem tistim vsakdanjim manjšim in večjim nevshečnostim, brez katerih človeško, zlasti pa še zakonsko življenje, ni mogoče, drugim spretno prikriva in vedno in vselej na zunaj kaže prijazno smejoč se obraz. In so možje, ki so tem zadovoljnejši, v čim ugodnejši in privlačnejši luči se zna žena prikazati njegovim tovarišem in prijateljem. Vse drugače pa je to pri ljudeh brez samozavesti, ali celo pri takih, ki imajo občutek manjvrednosti. Ti vidijo v vsem neko nevarnost zase in, ker si ne vedo in ne znajo pomagati drugače, se zatekajo k ljubosumnosti, ki položaja seveda ne izboljša, ampak ga samo še poslabša.

Bodite iskreni in premislite svoje zakonsko življenje trezno in brez vsakega olepševanja in prizanašanja v katerem koli pogledu. Tako boste morda spoznali, da ste bili — čeprav morda podzavestno — do drugih kdaj pa kdaj vendarle prijaznejši in pozornejši, kakor do svojega lastnega moža. In morda si boste morali tudi priznati, da ste se oblačili, česali in negovali z vse večjo skrbnostjo in natančnostjo za urad in za družbo, kakor za moža in za dom.

Če boste to spoznali in tudi priznali, tedaj boste uvideli tudi to, da v moževi ljubosumnosti ne smete gledati samo ponižanje, ki Vam greni in teži življenje, ampak predvsem svarilo in opomin, ki ga je treba uvaževati in upoštevati. Po tem spoznanju Vam bo tudi laže, prilagoditi se moževi miselnosti. Vem, da bo to včasih prav zelo težko. A tedaj se spomnite svojih otrok, ki jima le na ta način zagotovite srečno in sončno mladost.

Če izvira moževa ljubosumnost iz njegove prevelike ljubezni do Vas, tedaj se spomnite tistih žen, ki so nesrečne, ker se njih možje zanje prav nič ne boje, ki jim je čisto vseno, kaj počno, kam hodijo in s kom.

Če pa boste morda spoznali, da je moževa ljubosumnost posledica slabih živcev, potem se z njim ob priložnosti

porazgovorite. Predočite mu, da bo s svojo ljubosumnostjo sebi in Vam do cela uničil živce, otrokom pa zagrenil ne samo mladost, ampak vse življenje. Bodite strpljivi in prizanesljivi in ne odnehajte, dokler ne pojde k zdravniku in, če bo to treba, na daljši dopust.

Kakšnega drugega univerzalnega nasveta Vam žal ne morem dati. Z nasveti je pač tako, kakor z zdravili: kar temu koristi, lahko drugemu škoduje. Iz vsega srca pa Vam želim, da čimprej spet zavlada mir, sreča in zadovoljstvo v Vaši hiši.

Da ugodim Vaši želji, prosim naročnice, naj sporoče svoje nasvete uredništvu «Žena in dom» pod «Pretirana ljubosumnost».

Draga gospodična!

Vaše pismo me je zelo ganilo; zato Vam hitim odgovarjati.

Pišete mi o preokretu, ki se pripravlja v Vašem življenju, in o svoji odločitvi, ki Vam je težka. Pišete mi pa tudi, da stojite v življenju čisto sami in da to vprav zdaj teže prenašate, kakor kdaj koli prej.

Tako dobro Vas razumem! Včasih pridejo nam vsem ure, ko smo notranje brez moči in potrebujemo to, kar nam more dati prav za prav samo mati, ki nam je po srečju tako blizu. Zlasti če gre, kakor pri Vas, za to, da se je treba odločiti glede svoje nadaljnje usode. Čutim z Vami — in morda bi Vam mogla zaradi tega nekoliko pomagati. Samo prosim, ne smatrajte mojih besed za brezpogojno veljavne pri važni odločitvi. Zakaj ta odločitev mora vzrasti iz Vašega lastnega hotenja in spoznanja. Premisliva torej vse, kar mi pišete.

Mož, ki ste ga ljubili kot mlado dekle, se je v času, ko je bil že Vaš zaročenec, seznanil v hiši svojega prijatelja z bogato deklico. Ugajal ji je, in ona tudi ni tega prikrivala, čeprav je vedela, da ima zaročenko. Dala mu je razumeti, da bi bil tudi njenim staršem dobrodošel zet. Izkušnjava ga je premagala — in žrtvoval je Vas.

Tiha drama, v kateri ste bili Vi pred desetimi leti glavna junakinja po volji usode, je dospela zdaj do nepričakovanega preobrata. Mož, ki Vas je nekoč zapustil zavoljo druge, stoji pred Vami, ovdovel po nesrečnem zakonu, in Vas prosi, da bi bili Vi mati njegovima dvema otrokoma.

Bojujete se sami s seboj. Kaj naj storite? Ali naj možu odpustite? Prečrtate to, kar je bilo — in postanete srečni ob njegovi strani? In sprašujete sebe, sprašujete mene: Ali bo, ali more biti to sreča?

Draga gospodična, zahtevate od mene popolno odkritost. Zato bom odkritosrčna. Tu ne gre samo za to, ali morete odpustiti in postati srečni, marveč tudi za to, ali je v Vas tako močna ljubezen, da boste lahko dvoje

otrok brez matere stisnili na svoje srce.

Kličo Vas ne samo mož, ki se je po hudem razočaranju spomnil na svojo mladostno ljubezen, kličo Vas tudi osiroteli dom. Premislite, kaj se Vam nudi, ne toliko kot možnost, da lahko sami postanete srečni, kakor kot naloga, da morate osrečevati. Bodite včasih po nekaj ur z obema otrokoma, potem boste spoznali, ali bi mogli biti dobra mati. Zakaj nikoli bi ne mogel vzkliči blagoslov iz zakona, ki prevzimate njegove pravice, odklanjate pa njegove dolžnosti, četudi samo v srečju. Če se Vam osirotela otroka zdita samo nadležen privesek, bi bilo zgrešeno, ako bi vzeli moža, ki ljubi svoja otroka. Pred kratkim sem videla čisto v svoji bližini, kako se je na takšni prevari zgrajen zakon porušil. Tudi to je vzrok, zakaj govorim z Vami tako odkrito. To mi tudi narekuje moje prošnjo, ko končujem to pismo:

Pomnite izkušnost, da je sreča in blagoslov žene bolj v dajanju, kakor v jemanju! Če čutite v sebi moč, da boste lahko možu brezpogojno odpustili in da boste njegovima otrokoma dobra, ljubezniva mati, potem je o več vprašanje: «Ali bo to sreča?» Ni večje sreče za ženo, kakor biti ljubeča gospodinja in mati.

Iz srca Vam želim srečno, veselo bodočnost.

Popravek.

«Polovica občinskih svetovalcev kraje!» je stalo z debelimi črkami v dnevniku. Uprava lista je bila pozvana, da mora to trditve preklicati. Drugi dan je prinesel dnevnik na istem mestu popravek: Polovica občinskih svetovalcev ne kraje!»

Težka reč.

V malo postajno čakalnico, kjer je kajenje prepovedano, pride možak s pipo v ustih, sede na klop in puha dim, kar more.

Vratar: «Kaj ne znate brati? Tukaj je je zapisano: Kajenje prepovedano!»

Možak: «Kdo se pa more ravnati po vseh vaših predpisih? Zgoraj je spet napisano: Nosite Guštinove nedrčke.»

Iz šole.

«Mihec, dokaži nam, da je zemlja okrogla!»

«Pro — prosim, gospod učitelj, jaz tega nisem nikoli trdil.»

Brez težav

deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, ni požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepričakovanimi preparati, temveč urodite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom

DARMOL
30 LET
Dobro delo v roki lekarnik

Štev. 8 Avgust 1940 Leto XI

Drage naročnice in bralke!

Naša uprava je prejela te dni ganljiv dopis stare, zveste naročnice. Tu objavljamo nekaj stavkov iz pisma: «Da, kadar sem žalostna, sežem po Vašem listu. Gotovo najdem vselej črtico ali zgodbo, ki me spravi v dobro voljo. In kadar potrebujem nasveta, se tudi zatečem k «Ženi in domu». Mnogo koristnega sem že našla v njej. Nedavno tega mi je mož očital, da mu kuham preveč enolično. Hitro sem pogledala v Vaš list, in drugi dan je bil moj godrnjač zadovoljen. Časi so res hudi, draginja je vsak dan večja, dohodki nas ubogih državnih uradnikov se pa nočejo povečati in se tudi ne morejo, dokler ima država toliko stroškov z varovanjem naših mej. Mnogim zabavam sem se že morala odreči, toda Vašemu listu se ne bom nikoli. Po možnosti Vam v kratkem spet sporočim naslov nove naročnice.»

Vemo, da so te besede napisane iz srca mnogih izmed Vas. Vsak mesec prejema naša uprava pohvalne izjave, ki so nam v veliko zadoščenje. S svoje strani se trudimo, da izboljšujemo list, kolikor je le mogoče. Stalno upoštevamo želje naročnic in uvajamo nove rubrike, ki utegnejo biti v korist tej ali oni. Še bolj veseli pa smo, če nam pošljejo naročnice poleg svojih priznanj tudi naslove novih naročnic. Vkljub hudim časom je ostal naš list na isti višini, v istem obsegu, na istem papirju, ne da bi bili zvišali naročnino. Prosim Vas pa, da porabite v teh počitnicah tudi nekaj trenutkov za nas. Pokažite list svojim prijateljicam in znankam. Povejte jim, kaj Vam naš list pomeni in kaj vse najdete v njem. Povejte jim tudi, da ima letos «Prijatelj» izdatno prilogo za ročna dela. Pokažite jim zadnjo številko, potlej Vaš trud gotovo ne bo zaman. Za vsako novo naročnico Vam pošljemo lepo nagrado.

Če Vam pa v našem listu ni kaj všeč, sporočite to našemu uredništvu. Pol urice časa žrtvujete v teh počitnicah «Ženi in domu» in «Prijatelju»! Preglejte oba lista, napišite svoje misli, svoje želje, svojo oceno in nam pošljite to pismo, da se bomo lahko po njem ravnali. Dober prijatelj odkrite besede ne zameri!

Zahvaljujemo se Vam že vnaprej za Vaš trud, Vas vse prav pristrčno pozdravljamo in Vam želimo vesele počitnice.

UREDNIŠTVO.

Pletelna Kržišnikova Metka je padla s podstrešnega okna v tretjem nadstropju. Priletela je na stekleno streho verande v drugem nadstropju, jo prebila in slednjič obležala na dvorišču, z glavo na železni rešetki. Zenske, ki so to videle, so od strahu zavreščale. Kmalu se je zbrala okrog male ponesrečenke gruča ljudi. Vsi so preplašeno strmeli v dekletce, ki je negibno ležalo z glavico na železni rešetki, kakor na mehki blazini. Njena drobcena ročica je krčevito stiskala skorjico črnega kruha. Iz temena ji je v drobnem curku tekla kri.

«Jezus, nesrečni otrok, saj je mrtva, kajne?»

«Kaj pa mislite, takšen padec! Priletela je na dvorišče kakor kamen.»

«Kje so pa starši, kaj je bil otrok sam doma?»

«Seveda, gnadva sta v tovarni, drugi otroci pa v šoli. Metka je bila sama doma, kakor vsak dan.»

«Morda pa ni mrtva. Naj vendar kdo skoči po zdravnika in po mater! Vsaj poskusiti moramo, če se more ubogemu otroku še pomagati.»

Kmalu je prišla Metkina mati. Visoka, koščena, rumenkasta v obraz in zabrekla v život, ker je bila spet noseča, je privihrala na dvorišče.

«Moj Bog, moj Bog,» je hlipala, «vedno sem se bala, da se bo kaj zgodilo, ko me ni doma. In vendar — kako je mogla okno odpreti? Dobro vem, da sem ga zaprla, ko sem šla z doma. Nikoli ne pozabim tega. Oh, moj nesrečni otrok!»

Dvignila je dekletce v naročje in z obupanimi očmi iskala vsaj iskrico življenja v njem.

«Morda je pa bolje tako, gospa,» jo skuša soseda nerodno tolažiti, «saj jih je še sedem doma, in osmi,» njen pogled je pomenljivo obvisel na njenem trebuhu.

Kržišnica pa je ni niti slišala. Prav tedaj je opazila, da so se mali rahlo zgenile trepalnice, hip nato je odprla oči.

«Saj je še živa,» so ostrmele ženske.

«Ti Metka moja!» se je mati zastonj trudila, da bi se otroku skozi solze nasmehnila.

Metka je pogledala mater, in potem se je nečesa domislila. Veselo je razprla usteca in smehljaje povedala:

«Mama, veš, prav tisti metuljček z zlatimi krili je bil...»

«Kakšen metuljček?» se je zaprepastila mati.

Metka je hotela odgovoriti, tedaj pa je zagledala svoje okrvavljeno krilce in prestrašene obraze sosed. Uganila je, da se je moralo nekaj hudega zgoditi z njo. Nekaj hipov je prestrašeno zrla okrog, potem pa je skremžila obrazek in butnila v jok.

Nič več ni govorila o metuljčku z zlatimi krili. Niti potem ne, ko so jo slekli in položili v postelj in je prišel zdravnik, lep, prijazen gospod, ki ji je obljubil, da jo popelje z avtomobilom na izprehod, ko se ji bo rana na glavi zacelila.

Ta rana jo je skelela in njene misli so bile vse zbegane in žalostne. Morda bo celo umrla in morala na oni svet. Oh, tja pa noče! Tako se boji. Premajhna je še, da bi sama tavalala po drugem svetu, saj niti domače ulice dobro ne pozna. Pravijo sicer, da je tam na drugem svetu doma sveti Miklavž in dobri angelčki. Toda kako bi jih Metka našla, ko nima pravega Miklavževega naslova? Dvakrat je že s pomočjo starejšega bratca pisala

temu svetniku, in obakrat zastonj. Mama ji je pojasnila, da se je Miklavž tam na drugem svetu najbrž preselil v drugo ulico ali v drug kraj, morda je imel vlažno stanovanje ali pa mu je gospodar stanovanje odpovedal. Da, tako je. Kje bi ga potem Metka mogla najti? Spet se je spomnila metuljčka. Oh, ta grdn, da jo je tako prevaril. Potrkal je na okno z zlatimi krilci, kakor ji je bratec Tonček pripovedoval, in ko mu je z največjo težavo odprla, da bi ga spustila noter, je odfrfotal. Iztegnila je ročice, da bi ga ujela ali privabila nazaj. Potem se ji je zazdelo, da jo je metuljček potegnil s seboj. Brez kril je letela, letela in to je bilo tako prijetno. Misli je, da leti v tisto lepo deželo sanj, kjer je zlatokrili metuljček doma. O tisti deželi in o zlatokrilem metuljčku ji je pripovedoval bratec, ki je o tem bral v knjigi. To je bila prva in najčudovitejša pravljica, ki jo je slišala mala Metka. Vsa prevzeta je bila od nje. Kako lepo je tam v deželi sanj!

Mamin obraz se ves zaskrbljen sklanja nad njo.

«Metka, hudo boli?»

Metka ne reče nič. Njene oči nepremično strme v materin obraz. Ne, ta obraz ni lep, preveč žalosti je v njem, preveč trpljenja. Le oči so lepe, zelo lepe. Tako svetlo in jasno včasih žare. Danes pa so kakor s kopreno zastrite. Izmučene, temne in žalostne.

«Metka, zakaj si svoji mami naredila toliko žalosti in skrbi?»

Zdaj Metka res ne more več molčati. Te uboge mamine žalostne oči!

«Mama, veš, tisti metuljček z zlatimi krili je priletel, pa sem odprla okno...»

«Kakšen metuljček? Kdo ti je natvezel to o metuljčku z zlatimi krili?»

«Tonček je bral v knjigi. Tisti metuljčki žive v deželi sanj. Tam je tako lepo, oh, mama... Če pride tja človek, ima vsega, kar hoče...»

Mati se je razburila.

«Metka, da moreš verjeti takšne neumnosti! Tonček te je nalagal. Saj ni nikjer takšne dežele, in tudi metuljčkov z zlatimi krili ni...»

«Tonček je vendar v knjigi bral.»

«Potem je pa knjiga lagala.»

«Ali lahko tudi knjiga laže, mama?»

«Oh, otrok, kdo vse dandanes na svetu laže.»

Metka je molčala. Tako temno in tesno je postalo zdajci vse okrog nje. Da res ni metuljčkov z zlatimi krili in lepe, čudovite dežele sanj nikjer, prav nikjer? Ona je pa tako verjela in tako želela, da bi vsaj en sam kratek dan preživela v tej lepi, veseli deželi. Vsak dan, ko je bila sama, je čakala, kdaj prileti metuljček z zlatimi krili in potrka na okno. Tako se je veselila, tako hrepenela. Potem je res priletel. Pa se je najbrž zmotila. Tisti metuljček ni imel zlatih kril, ker mama pravi, da takšnih metuljčkov sploh ni, in ni prišel iz dežele sanj, ker tudi te dežele nikjer, prav nikjer ni...

Po otrokovih licih tečejo solze.

«Hudo boli?» zaskrbljeno sprašuje mati.

Metka prikima.

Da, rana na glavi jo skeli in peče. Še huje pa jo boli nekje v prsih. To je čudno topa, dušeča bolečina, ki ji neprestano sili solze v oči. To je grenka zavest, ki je drobno, ubogo Metko zadela tako zgodaj, — da je vse na svetu zlagano.

Jana:

POVRATEK DOMOV

Julka in Francka sta bili najboljši prijateljici. Če sta le čez dan utegnili, sta stopili na prag in si čez obe obširni dvorišči pripovedovali najnovejše dogodke. Na večer pa, ko sta z domačimi odmolili rožni venec, sta smuknili na vrt in od tod za živo mejo v sadovnjaku, kjer sta se pozno v noč pogovarjali o vsem, kar sta čez dan novega zvedeli in počeli. Kadar je bila noč posebno lepa, zlasti v toplih, poletnih nočeh, ko je od italijanske strani priplaval mesec in osvetlil bele skale Triglava in sosednje vrhove, in je čez tihe jezerske doline priplavala fantovska pesem vse tja do temnih bohinjskih gozdov, tedaj sta si odkrivali tudi vse svoje tihe želje in skrivnosti. Kadar so ju ljudje videli, kako sta

si, skriti za grmom, šepetali tihe besede, so se jima samo še smejali in jima pravili:

«Kakor dva zaljubljena ptička tičita vedno skupaj!»

Oni pa se za njihovo posmehovanje nista menili in sta še naprej ostajali skupaj. Doma so ju večkrat oštevali, da tako po nepotrebnem zapravljata čas, ko je vendar doma dosti dela, toda veliko jima teh nočnih sprehodov niso očitali, saj so bili veseli, da sta pošteni in se ne menita za fante. Obe sta bili hčerki premožnih kmetov, ki so jima to zabavo pač lahko privoščili. Zato so jima pa druga dekleta, ki so na večer še dolgo v noč morala pomagati v hiši pri delu, bila nevoščljiva in so se jima kmalu odtujila. Julka in Francka pa vsega tega niti opazili nista, saj družbe nista pogrešali, ker sta bili najbolj zadovoljni, če sta bili sami.

Ob nedeljah popoldne sta hodili na bližnje gričke, posedali na soncu in gledali v

zeleno dolino. Najrajši sta hodili na hriček, od koder sta videli celo bohinjsko jezero, ki je lahko valovilo v vetru, ali pa so se v njegovi mirni gladini zrcalile visoke bohinjske gore.

Zadnje leto pa so pri Julki čez poletje dobili goste — neke oddaljene mestne sorodnike. Prišla je gospa z dvema hčerkama Julkinih let in zanesla v sicer tako mirni Hribarjev dom val mestnega nemira. Obe hčerki, mladi gosposki gospodični, sta hoteli svoji ubogi kmečki sestrični pokazati, kako lepo je njuno mestno življenje, in ji pripovedovali, koliko zanimivih dogodivščin sta že doživeli. Spočetka se Julka ni dosti menila za nju in se je samo smejala njunim gosposkim muham. Kar zamerila jima je, da zaradi njiju ni mogla na planino, kakor vsa prejšnja leta, da bi s Francko skupaj gospodinjili v planšarskem domu in pazili na živino. Tako pa je Francka sama odšla v gore; ona pa je ostala v dolini.

Ker ni imela dosti dela in so jo doma sami silili, naj hodi s svojima mestnima sestričnima, da se bo od njiju naučila gospodarskega vedenja, je res začela hoditi z njima na izlete v bližnjo okolico. Pripravili sta jo tudi do tega, da si je oskrbela kapalno obleko in se hodila z njima v jezero kopat. Ko je bila tako vedno z njima in poslušala njuno pripovedovanje o lepotah mestnega življenja, se je počasi tudi sama pričela zanimati za to in ju sama prositi, naj ji kaj pripovedujeta. Kmalu je z občudovanjem zrla na njune svilene obleke, kratka krila, tenke nogavice, pričel jo je opajati duh njunih dišav in sama sebi je bila všeč, ko se je neki večer napravila v obleko starejše Vande in sta ji obe počesali lase po mestni navadi. Ogledovala se je v zrcalu, in iz srca se ji je prvokrat izvil globok vzdih:

«Oh, da bi mogla vedno nositi tako obleko in živeti vajino življenje!»

Zdajci je začutila v sebi neznansko hrepenenje po mestnem življenju, le z nevoljo je še opravljala domača dela, najraje je cele ure sedela s sestričnima in poslušala njuno pripovedovanje. Ko se je bližal dan njunega odhoda, ji je bilo vedno teže pri srcu, saj je vedela, da bo zdaj konec lepih sprehodov in lepega pripovedovanja; spet bo treba prijeti za poljsko delo, in niti Francke ni tukaj, da bi ji potožila svoje gorje.

Na predvečer njunega odhoda so vsa tri dekleta sedela na klopi ob jezeru in gledala v lunine žarke, ki so se odbijali od temne vodne gladine. V daljavi je šumel slap Savice in skovikanje sove je zvenelo v tiho noč. Dekleta so molčala, prevzeta od lepote narave, le kdaj pa kdaj je Julka globoko zavzdihnila.

«Oh, ko bi mogla z vami v mestu!» je nenadoma vzkliknila.

«Pa pojdi,» ji je odvrnila Mila. «Naša Rezika je ravno odšla od nas, in zdaj bi resnično rabili nekoga, da bi nam malo pomagal v kuhinji. Pojdita, gremo takoj k mami, da ji povem veselo vest, da je njena skrb za novo služkinjo že rešen!»

Julki se je kar zjasnil obraz, ko je to slišala, le malo jo je skrbelo, kaj bodo domači temu rekli.

Oče je po kratkem premisleku dovolil, češ, naj gre dekle malo v svet, bo vsaj videlo, kako je drugod, in spoznalo, da je doma le še najbolje. Mama pa se je dolgo branila; šele potem, ko so vse tri sorodnice zatrjevale, da bodo pazile na Julko in da ji bo dobro pri njih, je s težkim srcem privolila v njen odhod. Hitela ji je spravljat obleko, čeprav se je Julka močno branila, češ, si bo že v mestu vsega nakupila. Ponoči od samega razburjenja skoraj spati ni mogla. Ves čas je sanjala o lepih oblekah, svetlih dvoranah, bleščečih izložbah. Zjutraj se je že pred dnem zbudila in, ko so sestrične šele vstajale, je bila ona že čisto pripravljena za odhod. Za slovo je segla materi in očetu v roko ter jima obljubila, da bo veliko pisala. In ko je hlapec že potegnil, je še zaklicala z voza, naj pozdravijo Francko. Potem je domača hiša izginila za ovinkom, le pogled na domače pašnike na drugi strani jezera jo je spremljal kos poti.

V mestu se ji je spočetka zdelo vse silno imenitno. Ni se mogla načuditi visokim, lepim palačam, širokim, tlakovanim ulicam, avtomobilom, ki so švigali mimo nje — vse je bilo za njo novo, čudovito, neznano. Stanovanje, kjer so stanovale njene sorodnice, je bilo strašno gospoko: velike, svetle sobe so bile opremljene s samim bogatim pohištvom, visoka okna zastrta s čipkastimi zavesami, gladka, blesteča se tla, pokrita s pisanimi preprogami. Z občudovanjem je zrla na široke, rožnate postelje obeh sestrič in njune prepolne omare samih izbranih oblek.

Vsa utrujena od tega gledanja, je takoj zaspala, ko so ji pokazali njeno posteljo. Toda kdo bi popisal njeno razočaranje, ko se je zjutraj zbudila v temni, ozki sobici brez oken, le z majhno linico pri stropu? Ko pa je na stolu zagledala lepo črno obleko s čistim belim predpasnikom, se je kmalu potolažila, češ, tu bo itak samo ponoči, ko bo spala, podnevi pa bo kraljevala v krasnih sobanah obeh sestrič. Pa razočaranj še ni bilo konec. Ko je prišla v kuhinjo, ji je najprej Vanda ukazala, naj sleče to obleko, češ da jo bo nosila le takrat, ko bo stregla pri mizi, za v kuhinjo je pa njena stara dobra. Julka je hotela nekaj ugovarjati, toda Vanda jo je takoj prekinila:

«Nič, Vanda, prosim; tako stari, kakor sem ti ukazala; sploh pa jaz za te nisem več Vanda, temveč gospodična, in prav tako Mila, mami pa moraš reči milostljljiva Si razumela?»

Julka je le nagnosko prikimala; spočetka splah ni razumela, za kaj gre; ko pa se ji je zasvetilo, ji je grenka žalost legla na srce. To je torej tisto lepo mestno življenje!

Vsa žalostna se je spravila na delo. To pa ji je šlo počasi izpod rok, saj ni bila vajena postopati z vsemi nežnimi kipi in vazami, ki so krasile opravu. Tudi ji je v njenih težkih gorskih čevljih močno drselo, in ko ji je enkrat na gladkih tleh spodrsnilo, da je skoraj padla in razbila veliko vazo, jo je gospa nagnala s kmečkim

štorom in ji ukazala, naj si v kuhinji obuje stare copate.

Julka je trpela brez besed. Minil je teden. V nedeljo, pozno popoldne, so ji dali prosto, da je smela za dve uri ven. Zavila je na mestne ulice in brez smotra tavalala med ljudmi, ki so hiteli po pločnikih. Hodila je kar naprej; kmalu so se pričele hiše redčiti in posamezni vrtovi, polni zelenega drevja, so stali ob poti. V daljavi je zagledala tudi polja, in glej — tam daleč zadaj domače gore. Moj Bog, kaj bi dala, če bi mogla spet domov, nazaj v ljubo bohinsko dolino, v malo, toda tako drago hišo, k domačim, k živini, k Francki. Da, Francka se je zdaj gotovo že vrnila s planine; spet bi lahko vsak večer sedeli za živo mejo in si pripovedovali novice, vmes pa pokušali jabolka, ali so že zreli! — Domov, domov!

In zakaj bi ne šla domov? V culi, ki jo je prinesla s seboj, ima vendar še nekaj denarja, da bo za vlak, drugega pa ne potrebuje! Sunkoma se je obrnila in skoraj tekla nazaj. Odklenila je stanovanje, planila v svojo sobico, zmetala obleke v culo in že je odšla. Ključ je oddala hišnici in z okorno roko napisala zraven listek:

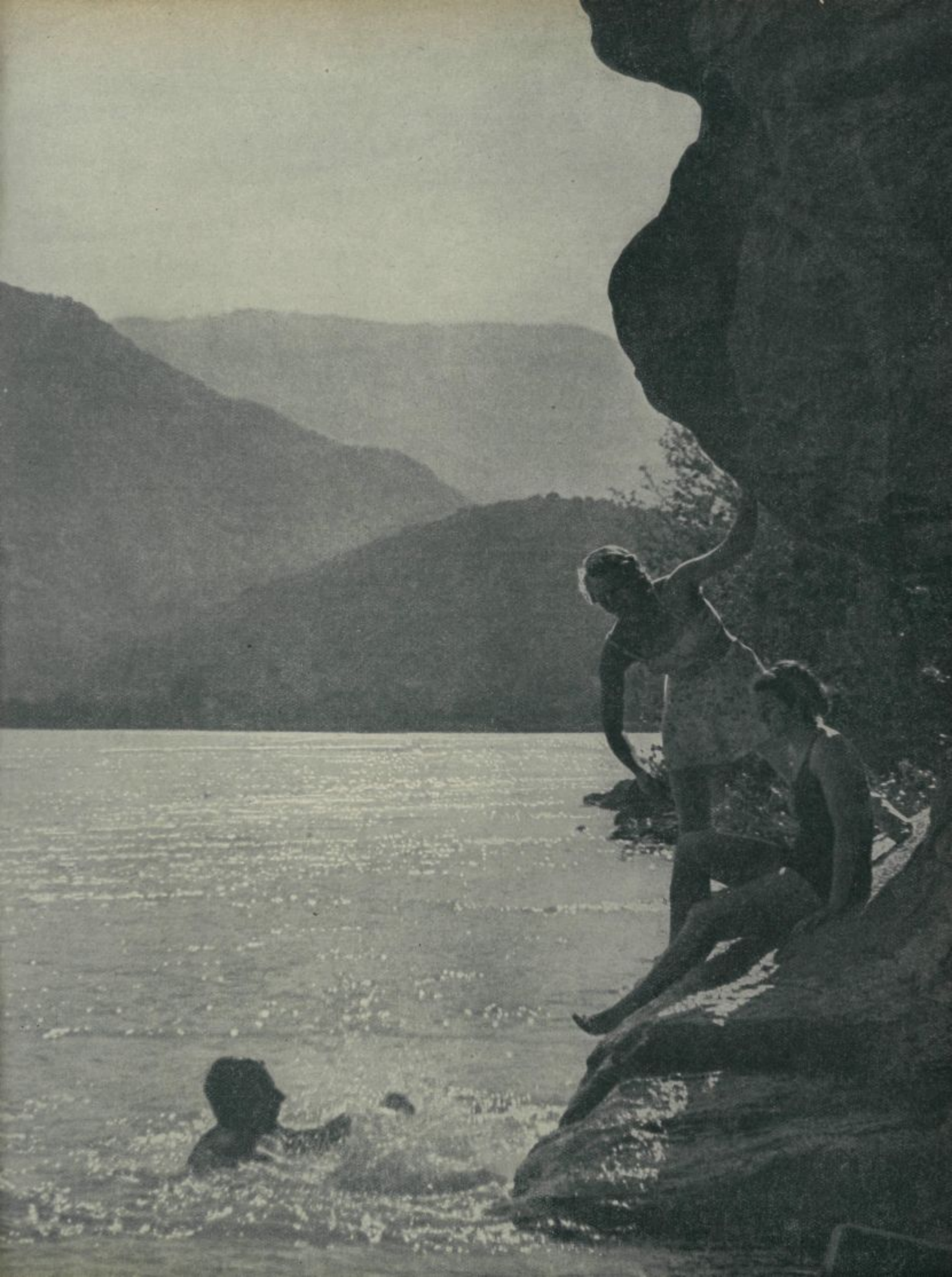
«Grem in me ne bo več nazaj! Hvala za tako mestno življenje. Kar sami ga imejte, jaz pa grem domov, domov!»

V vlaku je ves čas stala pri oknu in gledala domače gore, ki so se ji vedno bolj približevale. Pozna noč je že bila, ko je izstopila na domači postaji. Nobenega vozniaka ni bilo, da bi jo potegnil do doma, zato se je kar peš odpravila na pot. Ko je korakala s culo v roki po široki, beli cesti, ji je srce nemirno utripalo in ves čas vriskalo: doma, doma!

Domača hiša je bila že čisto temna, ko se ji je prikazala izza ovinka. Potrkala je na materino okno in tiho odgovorila materinemu prestrašenemu vprašanju:

«Mati, vrnila sem se. Veste, lepo je v mestu, toda za nas to ni! Naj imajo meščani sami njegovo bogastvo in lepoto, mi imamo pa jezero, gore, zoreča polja, vso to našo lepo bohinsko dolino!»

Žena kakor Eva

ospa ravnateljca Linharta je postavila orhideje na mizo.

Zazvonil je telefon.

«Halo, dragica, ali veš, kdo je zdajle pri meni v pisarni?» je vprašal ravnatelj Linhart. «Ugani! Smeš tudi trikrat ugibati...»

Eva je že prvič prav zadela: «Toman seveda!»

Linhart se je začudil. «Ti si pa bistrička,» je rekel.

Gospa Eva se je smejala. «Tako to ni. Ampak pravkar mi je gospod Toman poslal šopek prekrasnih orhidej...»

«Upam, da ti je prav, Eva, če se bomo zvečer peljali z njim nekam ven in bomo zunaj večerjali...»

Eva je veselo pritrnila, Toman je bil eden izmed tistih redkih poslovnih prijateljev njenega moža, v katerih družbi je bila rada. Bilo pa je že sedem ali osem let, odkar ga ni videla.

«Pridem po tebe o pol osmih, potem se bova peljala do hotela Evropa, kjer ima Toman do osmih sejo.»

*

Ravnatelj Linhart je bil več kakor osupel, ko je našel o pol osmih Evo v mračni sobi.

«Ne bodi hud, moj dragi — res ne morem za to. Nenadno me je začela strašno glava boleti...»

«Vsekakor mi je zelo mučno. Toman bo mislil, da je to samo izgovor...»

«Toman gotovo nima vzroka, da bi mislil, da se katera žena izogiblje njegovi družbi. On je res simpatičen in vpluden človek...»

«Ampak jaz bi ga nikakor ne hotel užaliti.»

«Kaj pa naj storiva?» Zunaj je nekdo pozvonil. «Pojdi pogledat, kdo je prišel, jaz ne morem nikogar sprejeti. Menda vendar ni Toman...»

Ne, ni bil Toman. Bila je Liza, Evina sestra.

«Eva, revica, kaj pa je? Strašno mi je žal, da se ne počutiš dobro. Imela sem ravno čas pa sem si mislila, da bom malo posedela z vama na vrtu, ker je tako lep večer.»

«Saj lahko, Liza. Samo na žalost ne moreš računati z najino družbo. Jaz bom legla, Jožko pa mora nekam ven z nekim poslovnim prijateljem.»

Čez nekaj časa se je spomnila: «Jožko — imam imenitno misel — vzemi Lizo s seboj!»

«Lizo?» je vprašujoče ponovil ravnatelj Linhart.

«Potem ti sploh ni treba Tomanu reči, da ne grem z vama. On se gotovo ne spominja več tako natanko na mene. Kvečjemu bo mislil, da sem se v osmih letih pomladila... Toda na to smo dandanes navajeni...»

«Liza,» je rekel Linhart še enkrat, to pot ne več vprašujoče, «ali nama hočeš storiti to uslugo?»

Liza je iskala izgovora. Ni bila primerno oblečena, Linhart pa je pripomnil, da je prav čedno opravljena. «Ali nimaš morda kake nove bluže? Ta bi se vendar čisto lepo podala.»

Eva je bila tudi istega mnenja. «Pojdi sem, otrok,» je rekla svoji sestri, vzela orhidejo iz vaze in jo vtaknila Lizi v gumbnico. «Tako,» je dejala, «zdaj vzemi še avtomobilski

plašč. Visi v omari. Potem pa lahko greš. Hitro, je že tri četrt na osem. Ne smeta pustiti, da bi Toman čakal.»

*

Liza se je kar dobro živela v vlogo gospe ravnateljve in je sedela v avtomobilu, kakor da je tam doma, čeprav je bilo njeno življenje različno od Evinega. Bila je učiteljica v oddaljenem trgu; zdaj je bila le nekaj dni v mestu po važnih opravkih.

Toman sploh ni premišljal, ali ima pred seboj gospo ravnateljve ali ne. Zdelo se mu je to tako samo po sebi razumljivo, kakor se nam pač zdi vse, o čemer dvomiti nimamo povoda. Linhart pa zmote ni popravil. Saj je šlo za to, da bi se Toman zaradi izostanka Eve ne čutil užaljenega.

Gospa ravnateljve, namreč Liza, je uživala vožnjo in je bila vesela, da lahko enkrat kot odlična dama večerja v prvovrstni restavraciji z dvema elegantnima gospodoma.

Linhartov gost je opazil orhidejo na prsih «gospe Eve». Ugajalo mu je to, zakaj videl je v tem ljubeznivo zahvalo. Počutil se je zelo dobro v družbi te zakonske dvojice. Večer ga je z Linhartom bolj zblížal, kakor vrsta let poslovnega občevanja prej.

Čisto proti svoji navadi je bil zelo zgovoren. Čutil je: prisotnost te očarljive ženske je to storila. In prav zato, ker je bila Linhartova žena, se je čutil bolj svobodnega. Saj je vedel, da je zakonska dvojica Linhartova ena izmed tistih redkih, katerih sreča ni samo videz, temveč resnica...

«Linhart, ti si srečen človek. Ali se ne bojiš včasih prevelike sreče? Dobro, da se čez dva dni odpeljem spet domov...», je rekel s pogledom nežnega občudovanja na Lizo. In k Lizi obrnjen, je na videz šaljivo, toda odkrito nadaljeval: «Gospa ravnateljve... pogledajte, jaz sem še zmeraj samski. Toda ženska, kakršna ste vi, bi me bila odvrnila od mojih načel...»

*

«Toman te prosi, naj mu oprostiš,» je rekel Linhart Evi; «ne more se priti osebno posloviti... Eva, meni se zdi, da sva storila nekaj zelo nerodnega. On se je zaljubil...»

«V Lizo,» je ugotovila gospa Eva; «potem je vendar vse v redu, saj sem jaz...» Ni dokončala stavka. Moškim ni treba vsega vedeti. «Ti moraš z njim govoriti. Kako že pravimo? Čisto odkrito: kakor mož možu... mu povej, da nisem bila to jaz, ampak moja sestra. Jaz bi dekletu privoščila. Toman je izvrsten človek, Liza je pa tudi res dobro in pošteno dekle. Že dolgo me je grizlo, da nič ne hodi v družbo...»

Linhart se je grenkosladko nakremžil. Zdaj je moral on izpiti to grenko kupo. Toda — ali je bilo to res tako hudo? Toman bo morda tega še prav vesel.

Toman je bil več ko vesel. Bil je srečen, blažen. On, ki je tako dobro poznal ljudi, si je moral bridko očitati, da bi se bil malone zaljubil v ženo drugega.

«Kaj vse naredi naključje!» je rekel Linhart, ko se je nekaj tednov nato vrnil s svojo ženo s poroke Tomana in Lize domov. «Ko bi te takrat ne bila začela glava boleti, bi Liza zdaj ne bila Tomanova gospa.»

«In to zares verjameš?» se je posmejala Eva. «Čisto tako to ni bilo. Mene je že dolgo bolela glava — seveda ne tako, kakor ti misliš. Belila sem si glavo, da Liza leto in dan nima druge družbe, kakor družbo svojih učenk na deželi. Saj ima otroke zelo rada in je bila srečna v svojem poklicu — ampak zakaj bi ne imela tudi dobrega moža in lastnih otrok...? Da je bila Liza ravno v mestu, ko je prišel Toman, to je bil božji migljaj. Jaz sem ji takoj telefonirala in ji rekla, naj se lepo obleče in takoj sem pride... Vse drugo se je razvilo samo od sebe.»

Kadar sem na oddihu

VESELA ZGODBA

Ko je moral Ignacij Poglajen zaradi pokvarjenega želodca tretjič k zdravniku, mu učeni gospod doktor ni zapisal ne tablet ne kapljic, tudi ne proškov ali ricinovega olja, ampak ga je prijateljsko potrepljal po ramenu in mu svetoval:

«Prijatelj dragi, za vas ni druge pomoči, kakor da se brž oženite. Vam more pomagati le skrbna, dobra žena. Kajti če boš še naprej otepali guljaž zdaj v tej, zdaj v oni krčmi, se kaj lahko zgodi, da si nakopljete raka ali celo še kaj hujšega.»

Ta zdravnikov recept si je Ignacij Poglajen dobro zapomnil. Tudi odobraval ga je, že zato, ker se je raka strašno bal. Toda kaj, ko ga kar brž, kakor je zdravnik svetoval, ni mogel izpolniti.

«Primaruha,» se je jezil sam pri sebi, «zdravnik lahko govori: oženi se, oženi! Kje naj pa nevesto vzamem? Ali se naj poročim z naslikano punčko? Naj dam morda oglas v časnik in si nakopljem kakšno trikrat zarjavelo devico na vrat? Nak, potem bi bil pa že boljši rak.»

V mislih je prebrskal in pretipal vsa ženska bitja, ki so kdaj kolč stopila na njegovo pot. Najprej se je spomnil debelušne vdove, pri kateri je podnajemnik že deset let. Toda krog te se že suče upokojen železničar. Torej ni z nevesto št. 1. nič. Za nevesto št. 2. bi prišla v poštev postrežnica Rezi, velika, suhljata in klepetava ženska. Hm, ta Rezi! Gotovo bi ga na zavrnila, če bi jo zasnužil, saj je najmanj deset let starejša od njega. Prestara je. Ne, stare ne mara. Nevesta št. 3. bi bila lahko knjigovodkinja Mary iz njegovega urada. Mikavna sicer Mary ni, ker ima predolg in preveč šilast nos in nosi naočnike, toda pravijo, da je dobra partija, ker ima denar. Na žalost pa najbrž ne zna kuhati. Tako tudi s to nevesto ni nič. Potem bi prišle v poštev še Fifi, Mimica in Ljubica. To so natakariče iz krčem, kjer običajno obeduje. Vse tri so miade, prijazne in prikupne. Toda Fifi je že zaročena. Tisti frizer z dolgimi kuštravimi lasmi, ki je kuhan in pečen v krčmi, jo kar požira z očmi, da si človek skoraj ne upa spregovoriti z dekletom. Mimica je pa z gosti malo preveč prijazna. Čisto nič se ne brani, če jo kdo objame krog pasu ali šegavo vščipne v tolste lakti. Pravijo, da je stara navada železna srajca. In imeli takšno zakonsko ženo, ki bi se pustila objemati in ščipati dimnikarju, mesarju, peku in inkasantu za elektriko, res ni prijetno. Nak, rajši raka! Ostane samo še Ljubica, stasita, bujna deklica, hm, od nosa do pet tip top. Ampak pravijo, da ima nezakonskega otroka, in celo s konjederčevim sinom. No, saj otroče ni krivo, in če bi bila Ljubica pametna, zvesta in pridna žena, bi se ji navsezadnje to oprostilo, ampak imeti pri hiši otroka, ki se mu v žilah pretaka konjederčeva kri! Nak, rajši raka!

Tako ni bilo s temi «nevestami» nič. Ignacij je obupaval. V želodcu ga je grizlo, tudi v trebuhu ga je zdaj pa zdaj vščipnilo. Morda je že rak? Mrzlo ga je sprele-

telo. Na vsak način se mara čimprej oženiti. Dobra ženica bi mu kuhala zdravilne čaje, grela opeko. Hm, če drugi dobe ženo, zakaj bi je on ne? Saj ni krevljast niti križmgled, dobro stalno službo ima, povrh je pa še v tistih letih, ko se ženi ni treba več bati, da bo gledal za vsakim pisanim krilcem. Skratka, sijajna partija je. Pa še celo zanimiv je. To so ugotovila dekleta v pisarni, takrat pred dvajsetimi leti, ko je prvič stopil v urad. Ko se je znašel med njimi in se začel nervozno prestopati na svojih prekratkih nožicah in na vse strani priklanjati svojo s prezgodnjo plešo okrašeno glavo, so se zahihitale in, ko jih je vijučno vprašal, zakaj se mu smejejo, so mu pojasnile, da zato, ker je tako, no, zanimiv. To je bila za Ignacijo velika počastitev, za katero se je gospodičnam zahvalil s ponovnim poklonom in dostojanstveno odkoracal za svojo velikansko pisalno mizo.

Ignacij Poglajen se doslej še ni resno bavil z mislijo na ženitev, ker ni utegnil. Vse njegovo življenje je bilo izpolnjeno s celodnevni delom v pisarni in z večernim branjem časopisov. In pri tem bi bilo najbrž ostalo, da ni bilo tako klavnega želodca, ki je kar nenadno začel protestirati proti guljažu in drugi gostilniški hrani. Toda Ignacij Poglajen ni bil mož polovičar. Cesar se je lotil, se je lotil pošteno in odločno. Tako si je tudi določil točen termin, da bo v enem tednu pereče vprisanje svoje ženitve zadovoljivo rešil.

Ko mu je gospodinja zvečer prinesla kavo in časopise, je odložil naočnike, se naslonil na stol, da je naslanjalo kar zaškripalo, in rekel važno:

«Nekaj bi vas rad vprašal, gospa.»

«No, kaj pa takšnega, gospod Poglajen?» ga je ženska zvedavo pogledala in prekrizala roke na prsih.

«Rad bi vedel — khm — rad bi vedel — kako ste se vi seznanili z njim?»

«S kom? S tem železničarjem mislite? Kaj pa to komu mar?» ga je hudo pogledala in se obrnila, da bi odšla.

«Ne, ne, gospa, ne jezite se, napačno ste me razumeli,» je hitel Poglajen in stopil za njo. «Mislim sem njega, vašega pokojnega gospoda soproga. Včasih ste mi pravili, da je bil tako dober človek in vas je imel tako rad.»

Te besede so gospodinja otajale. Oči so se ji za spoznanje ovlažile, kakor da bi bila rezala čebulo.

«O, moj Francelj je bil dober človek in tako noro je bil zaljubljen vame. Škoda, da je moral tako hitro na oni svet.» Zavzdihnila je in si ob levem očesu otrla solzo.

«Kje ste pa iztaknili takšnega moža?» je silil Poglajen.

«I kje?» ga je pogledala malce zviška. «To je pač postranska reč. Če je dekle postavno in zalo, jih lahko dobi, kolikor hoče. Saj ni bil samo Francelj med mojimi snubci. O, še dosti drugih je bilo, ampak Francelj mi je bil najbolj všeč, pa sem se odločila zanj.»

Tako Ignacij ni zvedel tistega, kar je hotel zvedeti, namreč na kakšen način se najlaže in najhitreje pride do ženina ali neveste.

Mrkogled in slabovoljen, je sedel drugi dan v krčmi pri Debeli raci, kjer je zadnji čas obedoval. Prijazna natakariča Mimica se je sukala krog njega, se nasmihala zdaj temu, zdaj onemu in se gostoleče zahvaljevala za napitnino. Ignacij jo je že trikrat hotel poklicati in ji po tihem kar brez ovinkov razložiti, da bi jo vzel za ženo. Toda Mimica je tako vneto stregla gostom in se jim s takšno vneto nasmihala, da se je vselej premislil. V želodcu ga je zdaj pa zdaj svareče vščipnilo. Juha je bila spet preveč osoljena in premastna.

«Plačam!» je osorno poklical sladkousto Mimico, kakor da je prav ona kriva njegovih želodčnih bolečin.

Iz krčme je zavil v kavarno. Skodelica črne bo morda potolažila želodec. Sedel je k oknu. Ko mu je natakariča postregel s kavo in časopisi, je časopise jezno odrinil. Danes se mu ni ljubilo niti brati. Počasi je pil kavo in gledal skozi okno na cesto, ki se je kotala v sončni bleščavi. Zdajci pa mu je pogled obvisel na oknu nasprotne hiše. Zagledal je okroglo žensko roko, ki je okno odprla, potem pa se je prikazal mlad, nasmejan ženski obraz, obkrožen z živordečo ruto, in kar je bilo glavno in najbolj čudovito: Ignacijo se je zdela, da neznan prijetni obraz gleda prav njega. In ne samo gleda, nekajkrat mu je celo prav globoko pokimala, kakor da bi mu hotela reči: pridi sem, rada bi ti nekaj povedala! Potem pa je obraz spet izginil. Ignacijo so začeli mravljinčiči lesti po hrbtu. S tresočo roko in veliko žepno ruto si je skrbno očistil naočnike, da bi bolje videl, če bi dekle prišlo spet k oknu. Pol ure je nepremično bolščal v okno, toda zastoj. Dekle se ni več prikazalo. Potem pa je moral iti v urad. Še nikoli ni bil tam tako nervozen, kakor tisto popoldne. Knjigovodkinja Mary ga je morala večkrat opomniti: «Gospod Poglajen, te-le vsote pa niste prav sešteli.»

Naslednji dan Ignacij ni šel k Debeli raci, ampak naravnost v kavarno. Za obed si je naročil mehko kuhano jajce in mleko ter se zasirmel skozi okno. Okno onkraj ceste je bilo že odprto, toda dekleta z rdečo ruto ni bilo nikjer. Ko je že skoraj obupal, da jo bo videl, mu je kar sapa zastala: dekle je stopilo k oknu. Njen obraz je bil prav tako veselo nasmejan, kakor prejšnji dan, pogled je imela nepremično uprt v kavarniško okno, za katerim je sedel Poglajen. Nekajkrat se je globoko sklonila, kakor da pozdravlja, potem pa je celo iztegnila roko in Poglajenu (vsaj Poglajen je bil o tem prepričan!) pomahala z belim robčkom ter spet izginila, kakor preleten privid.

Ignacij je bil vzhičen. Ta porednica! Zdaj ni dvoma, da je zaljubljena vanj. To je nevesta, ki mu jo je poslalo samo nebo. Hm, kdo bi si bil mislil, da se lahko tako hitro zaljubi v človeka. Ampak tisto mahanje z robčkom je pa kar malo pretirano in preočiten dokaz zaljubljenosti. Če to dekle morda nima kakšnih podobnih navad

in razvad, kakor natakarica Mimica! Treba se bo prepričati in poizvedeti.

Plačal je in zavil naravnost v hišo onstran ceste. Poiskal je hišnika in povprašal po dekletu z rdečo ruto, ki jo je videl pri oknu v visokem pritličju.

«Oh, tisto je pa Ančka, kuharica pri gospe Poženelovi,» je povedal hišnik.

«Kuharica?» Ignaciju je poskočilo srce. «Kakšno pa je to dekle drugače? Je pošteno, pridno, dobro kuha?» je poizvedoval in se zlagal: «Veste, moja sestrica jo menda misli vzeti v službo.»

Hišnik jo je hvalil in hvalil.

«Oh, gospod, takšnega dekleta ne dobite vsak dan. Ampak ne verjamem, da bi jo gospa Poženelova pustila proč, ko je tako zadovoljna z njo.»

«Bomo videli,» se je Ignacij namuznil, se zahvalil in šel.

V soboto je kuharica Ančka preje'a pisemce, v katerem jo nepoznani gospod, ki se je predstavil za uradnika Ignacija Poglajena, vabi za nedeljo ob treh na razgovor v mestni park. Ančka se je čudila, ugibala. V nedeljo popoldne si je obiskla živordečo bluzo, ki se ji je zelo dobro podala, in šla v park. Tam sta se sešla. Ignacij je bil očaran, dekle pa nekoliko razočarano, vendar pa je bilo toliko prijetno, da tega ni pokazalo.

Potem je beseda dala besedo. Ignacij je povedal, da zasluži tri jurčke na mesec, pri čemer je dekletovo razočaranje skopnelo kakor predlanski sneg. Potem je kar nenadno prešel pogovor na želodčne bolezni, in dekle je povedalo, da je tudi njena gospodinja bolna na želodcu, in ji mora Ančka pripravljati posebne jedi. Ančka se je pohvalila, da zna takšne jedi dobro pripravljati, saj ima vendar dveletni gospodinjski in kuharski tečaj. Ignaciju so se zasvetile oči. Stopil je bliže k dekletu in ji kratko in malo rekel Ančka, ne več gospodična, kakor jo je imenoval prej. Zelo ga je tudi zanimalo, če ima Ančka kakšnega fanta. Dekle se je zasmejalo in odkimalo.

«Mladih ne maram,» je povedala, «so preveč prismojeni! Če bi prišel kakšen starejši, pameten človek, bi ne rekla...» je povsila oči in se zastarmela v konico svojih lakastih čevljkov.

Ignaciju je poskočilo srce, kakor da pleše polko. Prijel je Ančko za roko in ji rekel: «Ti srček moj.»

Potem sta se še vkratkokrat sestala in si še marsikaj prijaznega in prijetnega povedala. Čez mesec dni pa je rdečelična kuharica Ančka postala gospa Poglajenova.

Šele sredi medenih tednov se je Ignacij Poglajen spomnil in vprašal svojo okroglo, sladko ženo:

«Ti muca moja, povej no, kaj ti je bilo na meni tako všeč, da si se takrat, ko sem sedel v kavarni, tako naglo zaljubila vame?»

Ančka ga ni razumela. Debelo ga je gledala: «Kje? Kdaj? V kateri kavarni? Jaz vendar nikoli ne hodim v kavarno.»

Ignacij jo je poljubil in ji vse na'anko razložil: «Ne, ne, dušica, saj ne mislim, da si ti prišla v kavarno. V kavarni sem bil jaz, ti si se mi pa smejala skozi okno iz stanovanja svoje gospodinje, mi kimaia in mi celo mahala z robčkom.»

«Jaz? Beži, beži, takrat v parku sem te prvič videla.»

Ignacij jo je razočarano pogledal.

«Komu v kavarni si se pa potem smejala in mu kimala?»

Ančki je jezna rdečica zalila tolsta liceca.

«Kaj pa misliš o meni, ti kozel nemarni, jaz sem poštena ženska. Nikoli nisem nikomur kimala skozi okno. Parkete sem čistila in prtice iztepala in mislila samo na svoje delo.»

«A tako, parkete si čistila in prtice iztepala? Jaz sem pa mislil...» Poglajen je razočaran vzdihnil.

«Kaj si mislil?» je planila ženica.

«Ah, nič, nič, ljuba moja,» je rekel pomirjajoče in jo objel. «Glavno je, da te imam rad in da znaš dobro kuhati. Že dva tedna me nič več ne grize v želodcu...»

DOMOVINA, MI VSI SMO PRIPRAVLJENI!

Niso še povsod izklesani in postavljeni spominski kamni nesrečnim žrtvam svetovne vojne, še dolgo ne bodo zaceljene vse rane, ki so jih človeštvu zadala tista groze in krvi polna štiri leta, in že se je razbesnela nova, še strahotnejša vojna.

Naša mlada država, rojena iz krvi, solza in bolečin, je tako mlada in tako lepa. Prelep otoček miru je v razbesnelem divjanju sovraštva. Naša domovina je lepa. Tako radi to poudarjamo. Ponosni smo nanjo, toda domovina ne more biti ponosna na nas vse. Toliko je dandanes med nami, zlasti med ženami, malodušnih in slabih, ki mislijo samo nase in na to, kako bi se rešili v preteči nevarnosti. Saj je razumljivo in človeško, da se matere, žene in sestre boje za svoje drage. Toda takšno brezkoristno in nepotrebno malodušje njim samim in lahkovernežem, ki jim verjamejo, samo neizmerno škoduje. Prav ženske so tiste, ki najprej nasedeje raznim tendencioznim in neresničnim vestem, ki jih podkupljeni agenti širijo s prozornim namenom, da bi vznemirili javnost. Ženske v svojem strahu in svoji zaskrbljenosti navadno takšne novice še povečajo in širijo dalje in s tem vedno huje zastrupljajo ozračje in jemljejo samozavest sebi in drugim. «Jaz sem že vse pospravila v zaboje, za vsak primer,» je zadnjič pravila neka gospa na trgu. «Seveda, človek mora biti pripravljen, tudi mi bomo začeli te dni,» ji je pritrjevala druga. Oh, neumni strahopetnici, sem si mislila. Bodita pripravljeni, kolikor hočeta, prepričana sem, da bosta med prvimi, ki bodo izgubili glavo, če bi nam resno pretila nevarnost, kakor se je zgodilo v svetovni vojni z neko gospo, ki je tudi imela «vse pripravljeno». Ko pa je bilo treba bežati, je namesto pripravljenih zavojev s potrebno obleko in posteljnino v zmedbi pograbila in vzela s seboj težak in nepotreben — likalnik.

Na takšne hčere in takšne sinove domovina ne more biti ponosna. To so njeni izdajalci, lškarijoti, čeprav se tega sami niti ne zavedajo. Hvala Bogu je teh ljudi malo, toda še ti, kolikor jih je, morajo slednjič spregledati in se spreobrniti. Skrajni čas je! Pokažimo svetu, da smo samozavestni in močni. Ohraniti hočemo svoj ljubi otoček miru. Če bo pa treba, ga bomo branili — vsi! V svetovni vojni so na bojnih poljanah krvaveli samo naši očetje in možje... Zdaj se bomo za svojo domovino borile tudi me hčere in vdove za svobodo izkrvavelih. Borile se bomo kakor levinje. Nezaceljene rane naših src, ranjenih v najnežnejši dobi, nas bodo podžigale. V imenu svojih očetov-junakov, ki so nam s svojo srčno krvjo odkupili svobodo, se bomo borile s svojimi možmi, da to svobodo ohranimo svojim otrokom.

Borile se bomo, da dan miru ne bo samo papirnata formula!

Domovina, bile smo malodušne, slabotne, oprostite!

Domovina, tvoje smo! Z besedo in dejanjem ti hočemo služiti!

Domovina, nikoli ne bomo pozabile, da je geslo naših dni: ne jaz, ne ti, ne on, temveč: mi vsi!

Domovina, vsak trenutek smo pripravljene, žrtvovati se zate!

Domovina, mi vsi smo pripravljeni!

Živčna vojna v družini

(Žalostna pesem iz vzgoje naših otrok.)

V tem zmešanem času me še v vzgojnih vprašanih posiljuje sodobni besedni zaklad. Vojna je grozna. Vojna v zmanjšanem merilu, vojna v družini, ni nič manj grozna. Oče in mati sta včasih kakor velesili, ki so se jima skalili medsebojni odnos. Pripravlja se živčna vojna. Potem pride do odkritega spopada. Neredkokrat se vodi prav ogorčena borba okoli malih nevtralcov, naših otrok. Ti so življenjski prostor matere, pa tudi oče jih proglašajo za svojo interesno sfero. Mali nevtralci se branijo, toda kmalu jih razmere potegnejo v živčno vojno. Na videz ostanejo še zmeraj nevtralni, v resnici pa ne morejo biti: gospodarsko so odvisni od velikih sil. Zmerom vsaj na tihem podpirajo to ali drugo stranko. Na lepem jih velike sile izrabijo za odskočno desko za svoj napad. In družinska vojna besni z vso srditostjo. Včasih sklenejo premirje, včasih je zmaga te ali druge strani nagla, zaradi večje gospodarske sile, večjega vojnega potenciala ali boljše strategije; le-te zlasti pri materah, ki so tudi v diplomaciji močnejše. Včasih se zgodi celo čudež, da sklenejo pravi mir. Največkrat pa vojna vihra žene vso družino v precep razdora in propada...

Ka se vojna vname, je prva skrb namenjena otrokom. Prav je tako: najmanj so krivi klanja in največ trpe, ko jim jemljejo očeta in udobnost in nemalokrat tudi mater. O malih družinskih vojnah pa nihče ne vodi računa. Nihče se ne domisli, da bi bilo treba evakuirati otroke, kadar se razbesni vojna med očetom in materjo.

Poznam družine iz vseh socialnih plasti in najrazličnejših «krogov», toda nisem še našel takšne, da bi v njej ne bilo nikoli živčnih vojn med očetom in materjo in da bi kar na lepem ne vzplamtel zaradi egoizma in vladoželjnosti nad zakonskim drugom umazani zakonski dvoboj. Poznam jih, ki pred svetom skrivajo svojo goloto in hlinijo ljubko soglasje toplega doma. Malo pa jih poznam, ki bi pred otroki skrivali spakedrane obraze, gole prispodobe in odurne besede svojega medsebojnega boja.

Otrok posluša in gleda...

Vidi, kako postaja nesmiselna malenkost povod za godrnjavo staršev. Sliši, kako se godrnjavo razrašča v očitke, očitki v prepir, prepir v psovanje...

Otrok posluša, gleda in trepeče...

Vrata loputajo, stoli padajo, posoda se drobi, in — ta pojav ni tako redek — vse do grožnje uboja in samomora, vse do nasilja se razrašča boj.

In otrok joče...

Nihče se ne spomni, da bi odstranil otroka, kakor jih v vojni evakuirajo. Vprašujem se, ali so zanj izstrelki hujski ko psovke, bombe hujske kakor frčanje posode, vojna morija hujska od domačega nasilja? Če me psihologija ni pustila na cedilu, se mi zdi, da je družinska vojna za otroka bolj kvarna. Vojne grozote se otroku predstavljajo kakor nekakšna objektivna dejstva, kot nekaj grdega (a stvarnega) izven njega. Če

sicer skrbe zanj, je tu le telo v nevarnosti. Domača vojna pa zagradi v srce: ruši mu ljubezen in spoštovanje, razgali starše in mu prikaže spake, ruši mu pravo moralo in ustvarja dvojno moralo. V svoji stiski postaja otrok pristranski, ker si hoče ohraniti vsaj eno polovico staršev. Če se je prepir vnel zaradi njega, mu duša sploh raztrga. Po nevihti je sicer mnogo miline in ljubkovanja, vse se kar cedi od pomirjenja in medsebojne dobrote. Mati pa se, kdor misli, da je lepo vreme zabrisalo zadnji spomin na nevihto. V podzavesti ruje dalje. Neizbrisljiv je kakor vsak duševni pretres.

Se huje je, če je otrok sam strelovod za nejevoljo staršev, ali če se vsa vojna vihra zdivja ob njem ali zaradi njega. Kako brezvestno je vendar, če starši, ki so se jim skalili odnosi, znašajo svojo jezo nad otrokom. Ker zakonca ne znata, ne moreta ali si ne upata obračunavati med seboj, uporabljata otroke za svoje strelovode. Psovke, ki so zakoncu namenjene, sliši otrok. Ob zakonu zadržana zaušnica obsedi na otrokovem licu...

Ali če postane otrok odskočna deska za zakonske napade. — «Ti si kriva, ki mu daješ potuho!» In že se je vnel prepir, trpi pa otrok.

Kadar se zakonca zatečeta k sodniku, da loči njun zakon, se vojna zaradi otrok

razbesni z vso srditostjo. Takrat bi jima še celo morali vzeti otroke. — —

V teh vrsticah nisem hotel razčiščevati vprašanja moralnega razsula naše družine, tudi nisem hotel razgrniti in razčleniti družinskega prepira. To poglavje sem prikazal le kot dejstvo, da morem vprašati:

Ali je prav, da se starši v svojih sporih spozabljajo pred otrokom? Ali je prav, da naprtujejo na mlada ramena vso težo svojih razdorov?

Ni prav! Ni niti moralno niti socialno niti pravično! Saj vendar ni otrok kriv, če so starši nestrpni in ne znajo brzdati svojih strasti. S kakšno pravico potem obremenjujejo mlade duše svojih otrok in jih kvarijo?

Če so starši tako neučakani in tako slabo vzgojeni, da morajo svoja nesoglasja reševati z družinskimi vojnami, z zmerjanjem, prepiri in vsemi vrstami nasilja, bi se lahko naučili vsaj tega, da bi svoje spore in svoja nesoglasja reševali sami, kakor vedo in znajo. Nimajo pa pravice, obremenjevati z njimi svojo okolico, najmanj svoje otroke!

Če že znajo mnogi starši svoje male in velike spore in družinske prizore tako lepo skrivati pred drugimi ljudmi, ali bi tega ne mogli tudi pred svojim otrokom? Ali more vprašanje: «Kaj bodo ljudje rekli?» res biti silnejše, kakor vprašanje: «Kako bodo vzgojeni naši otroci?»

Zakaj za moralno vzgojo otroka, za vzgojo njegovega značaja, so družinske vojne vseh vrst — strup, jedek strup...

—ano

ODKRITA BESEDA

Čudno je, da se čuti toliko ljudi poklicane, da morajo nadzorovati in stražiti srečo drugih. Včasih kar dobesedno prežijo, kdaj in kje bi mogli drugega opozoriti, v kateri točki je njegova sreča pomanjkljiva. Ne morejo strpeti in prenesti, da bi bili ljudje srečni prav zato, ker ničesar hudega ne slutijo.

Zdaj napoči trenutek «odkrite besede». Človek se že trese, če pride kdo, se muza, na pol bolešno, sočutno smehlja in pravi: «Ali mi dovolite odkrito besedo?» Vselej vemo čisto dobro, da nas čaka nekaj neprijetnega.

«Odkrite besede» so namreč po večini neprijetne narave. Za prijaznosti, za

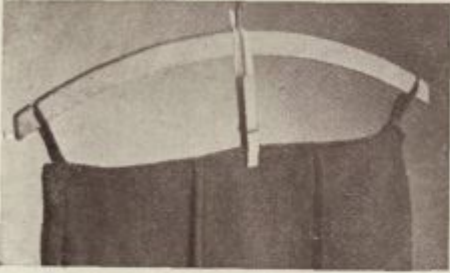
hvalo, za laskanje ni nikoli treba uvoda, naj se dovoli odkrita beseda. Vse to teče gladko z jezika brez dolgega uvoda in razlaganja.

Samo en primer: neki zakonski mož je malo preveč življenja vesel, ampak vse svoje norčije uganja tako, da njegova žena tega nič ne opazi in prisega na njegovo krepostnost. Oba sta pri tem srečna. Pa pride dobra prijateljica s priljubljeno «odkrito besedo». Konec je zakonske sreče. Žena je postala nezaupljiva, začne «vohuniti», mora se prepričati, da ima prijateljica s svojimi sumničeni deloma prav. Toda zakonski mir je skaljen, če ne celo uničen.

KAKO PRAVILNO ČISTIMO OBLEKO

Samo po sebi se razume, da obleka, ki jo nosimo vsak dan, po treh ali štirih letih ni več takšna, kakršna je bila takrat, ko smo jo kupili. Morda je že tako obrabljena, da ni za nič drugega, kakor za cunjarka. Če je tako, se navadno jezimo na trgovca, ki nam je vsilil slabo blago. Po našem mnenju je samo on kriv, da se je obleka tako hitro obrabila. To pa nikakor ni res. Največkrat je krivda v nas samih, ker

z obleko nismo ravnale tako, kakor bi bile morale. Kajti kakor vsako reč, ki jo hočemo čim dlje ohraniti, moramo tudi svojo obleko primerno negovati. Lahke poletne obleke večkrat dobro operemo in pravilno zlikamo. Z zimsko obleko je pa težje. Te ne moremo kar oprati, da odstranimo prah in drugo nesnago, ki se je pri nošnji nabrala na njej. Takšne obleke moramo čistiti s primernimi čistilnimi sredstvi. Pred-

Pri izbiri obešalnikov moramo gledati na to, da bodo prav tako široki, kakor je premer ramen pri oblekah, ki jih bomo obesili nanje.

Krilo obesimo na obešalnik z zankama, ki sta prišiti k pasu. Če visi krilo preohlapno, ga v sredi še pripnemo s kljukico za perilo, ki jo s trakom privozemo na obešalnik.

vsem važno pa je, da obleko vselej, ko smo jo odložile, z mehko ščetko skrbno očistimo.

Kadar obešamo v omaro jopice in plašče, jih moramo obesiti na obešalnike tako, da ne izgube oblike v ramah in se ne zmečkajo. Pri likanju moramo upoštevati vse vložke in podloge. Obešalniki morajo biti prav toliko široki, kakor je širok premer ramen pri oblekah, ki jih obešamo nanje. Dobro oščetene in prezračene plašče in suknjiče moramo vselej zapeti, ko jih obesimo na obešalnik, zato da obdrže obliko.

Moške hlače obesimo na obešalnik s trakom, potegnjenim skozi obe zanki na pasu, spredaj in zadaj. Tako se hlačna guba dobro ohrani.

Nikoli ne smemo obesiti v omaro mokre obleke, ampak jo moramo prej dobro posušiti in zlikati. Svetle obleke iz posebno občutljivega blaga tudi v omari zagrnemo s prtom ali papirjem, da se ne zapraše, zlasti če jih dlje časa ne bomo rabile. Tako tudi preprečimo, da bi se te obleke zamazale pri premikanju in pri iskanju druge obleke v omari. Obešalnike za svilene obleke prevlečemo z ostanki blaga ali z bombažasto prejo, nikakor pa ne z volno, ker se v volni zarede molji! Da obvarujemo obleko pred molji, jo moramo čim večkrat prezračiti. Najbolje je, da vsak dan po pospravljanju vzamemo iz omare nekaj oblek, jih dobro oščetimo in prezračimo.

Madeže moramo z oblek takoj odstraniti s primernim kemičnim sredstvom, ker se prav na zastarelih madežih najrajši nabira nesnaga. Za snajenje imejmo dobre ščetke ali pa (seveda, če ga imamo) sesalec za prah. Tudi notranjo stran obleke moramo dobro očistiti in oščetiti, zlasti ob šivih, kjer se nabere dosti prahu. Dobro čistilno sredstvo je razredčen salmijakov cvet. Obleko čistimo, če le mogoče s krpo iz enakega blaga, tako da jo enakomerno drgnemo v smeri niti, da počasi posrka umazanost in mokroto.

Očiščeno obleko dobro zlikamo. Volnene obleke likamo le čez vlažne platnene krpe. Pri tem moramo paziti na to, da te krpe nikdar popolnoma ne izsušimo, ker bi se sicer obleka svetila.

Svojo vsakdanjo obleko ohranimo tudi s tem, da pogosto menjamo perilo. Zlasti oni, ki se radi poté, naj perilo čim večkrat izmenjajo in, če je mogoče, nosijo na hrbtu in v rokavih vložke iz lahkega pralnega blaga. Takšne vložke lahko naredimo same iz starega perila.

Nezavarovani kovinasti del obešalnika ovijemo s kosom blaga ali z bombažasto prejo, da se obleka ne stika z golo kovino, ker bi sicer dobila rjavkaste madeže.

Plašče in suknjiče moramo zapeti, ker le tako obdrže svojo obliko, zlasti v ramah.

Od časa do časa obleke — zlasti volnene — temeljito očistimo. Najprej jih z iztepačem, ki smo ga ovile s kosom blaga, iztepemo, nato pa jih s čisto ščetko dobro oščetimo.

Mlada perutnina

Zdaj je čas piščancev in mladih golobov. Pa jih ni treba pripravljati po starem načinu, združite jih rajši z mlado zelenjavo. Piščance pripravite na primer takole:

1 večjega piščanca razrežite na večje kose in jih osolite. Na segreto slanino (približno 10 dkg) in 5 dkg masla dajte 5 dkg mavrahov (ali drugih gob) in v tem specite meso. Potem šele pridajte 2–3 mlade kolerabe, korenček, zelenega graha, zelenega fižola in novega krompirja. Od vsakega približno $\frac{1}{4}$ kg, le zelenega fižola nekaj manj. Vse previdno premešajte in dušite pokrito tako dolgo, da bo mehko.

Piščanci s paradižniki. Par mladih mesnatih piščancev dobro preslaninite in dajte na spenjeno maslo s sesekljano čebulo in z malo peteršilja. To naj se duši. Medtem pa obdušite tudi nekaj paradižnikov in jih pretlačite skozi cedilo na piščance. Ko so piščanci mehki, jih vzemite ven, omako precedite in jo malo zgostite z moko. Pustite, naj se dobro pokuha, nato pa jo nalijte na piščance, ki ste jih lepo naravnali na krožnik ali v skledo. Zraven servirajte dušen riž.

Piščanec v kremi. Za posebne priložnosti, ki zahtevajo seveda tudi več izdatkov in dela, pripravite piščanca takole: osnaženega piščanca dušite na razbeljenem maslu, dokler ni mehak. Potem ga razdelite na lepe kose, jih potresite z nastruganim parmezanskim sirom in zložite v večjo formo, pomazano z maslom. Medtem pripravite kremo iz $\frac{1}{4}$ l sladke smetane, malo moke, soli, 2 celih jaje in 2 rumenjakov. Na zmernem ognju mešajte, da se zgosti. S kremo polijte potem kose piščanca, potresite z drobtinami in postavite v pečico, da zarumeni.

Golobi v omaki. Tako se dajo pripraviti golobi samo tedaj, ako jih zakoljete, tako da prestrežete tudi kri v lonček. Vanjo dajte malo kisa in jo postavite na stran. Osnažene golobe

dušite na maslu s čebulo, zelenjavo, koščkom citronovega olupka in polijte z juho. Ko so mehki, jih vzemite ven, omaki pa pridajte košček sladkorja; pustite, da zarumeni, potem pa denite vanjo spet golobe, ki naj tudi zarumenijo. Oprašite nekoliko z moko, zalijte s kostno juho in prestreženo krvjo ter dobro pokuhajte. Golobe vzemite ven, potem pa precedite omako nanje.

To so seveda manj znani predpisi in jih svojim čitateljicam podajamo prav zategadelj, da bi se v naših kuhinjah poskusilo tudi kaj novega. To velja zlasti za mlade gospodinje, ki v lastnem gospodinjstvu rade poizkušajo to, česar se doma niso učile, in imajo rade lažjo in hitreje pripravljeno hrano kakor prejšnja pokolenja.

CENENE IN OKUSNE MOČNATE JEDI

Morda niti verjele ne boste, da lahko naredimo zelo okusne in izdatne močnate jedi tudi brez masti in brez jajc. Pa je vendarle res. Navedli vam bomo nekaj receptov za pripravo takšnih dobrih, cenjenih jedi. Prepričani smo, da bomo z njimi ustregli zlasti onim gospodinjam, ki morajo pri izdatkih za gospodinjstvo varčevati (katera pa je tako srečna, da ji dandanes tega ni treba!), pa bi vendarle rade razveselile družino z novo okusno jedjo.

Prežganka na poseben način.

Na razbeljeni masti svetlo zarumenimo žlico moke, vmešamo v to prežganje precej drobno sesekljane čebule, ki jo nekaj minut pražimo. Razen čebule lahko dodamo prežganju tudi nekoliko drobno sesekljane jušne zelenjave. Ko se čebula in zelenjava prepraži, zalijemo vse skupaj z vročo vodo, tako da dobimo precej gosto juho, ki naj še nekoliko časa vre. Ko je kuhana, jo osolimo. Preden jo neseemo na mizo, denemo vanjo opraže-

nih kock kruha in drobno sesekljane zelenega peteršilja.

Močnata kaša.

Približno 5 velikih žlic moke vmešamo v posneto mleko in dobro mešamo, da se moka ne sprime v kepice. Ko je testo gladko tekoče, dolijemo še pol litra mleka, osolimo in vse skupaj vlijemo v lonec (prazen!) ter kuhamo med neprestanim mešanjem na zelo zmernem ognju. Kuhano kašo potresemo s sladkorjem in cimetom. K sladki močnati kaši postrežemo s kompotom. Če jo pa mislimo dati na mizo kot prilogo k mesnim in zelenjadnim jedem, jo pa namesto s sladkorjem in cimetom, zabelimo z drobtinami, prepraženimi v masti, in čebulo.

Močnati cmočki.

250 gr moke vmešamo z mlekom ali vodo v precej trdo gladko testo. Testo osolimo in vmešamo vanj jajce ter z nožem ali žlico režemo od testa cmočke, ki jih kuhamo v vreli slani vodi. Kuhane stresemo v toplo skledo in za-

belimo z drobtinami, prepraženimi v masti. Močnati cmočki so izvrstna priloga k zelenjadnim in mesnim jedem. Testo za cmočke lahko naredimo tudi brez jajca, potem pa mora biti zelo mehko.

Močnati žličniki.

Naredimo testo kakor za močnate cmočke, biti pa mora tekoče mehko. Testo naredimo na deski ter ga potem z nožem strgamo v krop ali pa ga vlivamo skozi posebno sito. Če testu za žličnike nismo dodale jajca, moramo, ko so kuhani, viliti v lonec zajemalko mrzle vode, da zakrknjejo, ker bi sicer hitro razpadli. Nato jih odcedimo in stresemo v ponev z razbeljeno mastjo. Močnati žličniki se dobro prilagajo k različno prirejenim mesnim, zelenjadnim jedem, k omakam in solatam.

Rezanci.

Iz 100 gr moke, treh žlic vode, ščepca soli in pol jajca naredimo testo, ki ga dobro pregnetemo, da je popolno-

ma gladko. Nato ga tenko razvaljamo in razrežemo v pol centimetra široke rezance, ki jih na toplem posušimo.

Rezanci iz kvašenega testa.

Pol kilograma moke presejemo v skledo in nekoliko pregrejemo. Nato naredimo sredi moke luknjo, v katero zdrobimo 15 do 20 gr kvasa, potresemo na vrh kavno žličko sladkorne sipe in nekaj žlic mlačnega mleka ali vode. Postavimo skledo na toplo, da kvas vzhaja. Končno osolimo in zalijemo s četrt litra mlačnega posnetega mleka ter stepamo testo tako dolgo, da se začno delati mehurčki. Damo spet na toplo, da testo vzhaja. Vzhajano testo potresemo z moko, dobro pregnetemo ter oblikujemo iz njega za pest debele kepe, ki jih polagamo v široko posodo, v kateri je za 2 cm visoko mlačne slane vode. Posodo z rezanci damo na štedilnikovo ploščo, da se rezanci počasi skuhamo. Rezance lahko kuhamo tudi na pari, in sicer takole: Posodo,

nekako do polovice napolnjeno z vrelo vodo, pokrijemo s sitovim dnom; če pa tega nimamo, prevežemo čez lonec prekuhano prosajno krpo (lahko od stare zavese), na to krpo zložimo rezance, pokrijemo vse skupaj z večjo skledo, da para ne more uhajati, ter tako rezance počasi kuhamo. Kvašene rezance damo na mizo s kompotom, zelenjadnimi jedmi ali mesom. Ostanke testa zrežemo na rezine in ocvremo ali spečemo na masti.

Ponvičnik iz kvašenega testa.

Naredimo testo, kakor za kvašene rezance, le mleka damo nekaj več, da je testo tekoče. Iz testa ocvremo v masti tenke krpe, ki jih damo na mizo kot prilogo k mesnim ali zelenjavnim jedem, odnosno s kompotom iz svežega ali suhega sadja. Testu lahko dodamo nekaj olupljenih in nastrganih jabolčk. V tem primeru moramo ocvrti ponvič-

Kvašeni rezanci z gobovo prikuho. Kuhane rezance z doema vilicama raztrgamo in zabelimo z drobtinami, praženimi v masti.

Žličniki z ohrovtom, pripravljani na lovski način, t. j. okisana omaka iz sesekljanega ohrovtu in slanine.

Kvašene rezance kuhamo tako, da na lonec z vrelo vodo privežemo prekuhano tenko tkanino, zložimo nanjo rezance

Testo za močnate žličnike postrgamo z deske z nožem v vrelo vodo. Testo mora z deske teči.

nik potresti s sladkorjem. Namesto jabolčk lahko dodamo ponvičnikovemu testu tudi krompir. Krompirjev ponvičnik naredimo takole: Nekaj surovih krompirjev olupimo, operemo in dobro zbršemo, nato jih pa nakrhljamo ali narežemo na tenke podolgovate koščke v velikosti svinčnika, ki jih v omaščeni ponvi rumenkasto opečemo. Ko so mehki, vlijemo nanje ponvičnikovo testo in pečemo tako dolgo, da je ponvičnik na obeh straneh lepo rumeno zapečen. Ostanke ponvičnikovega testa zrežemo v rezance in porabimo za vložke v sadne ali zelenjadne juhe.

Močnati ponvički iz kvašenega testa s krompirjevim rezinami.

Sladka močnata kaša s pečenimi jabolki bo zelo tehnila našim malčkom.

Boječ vdovec.

Gospod Luznar kaže svojemu prijatelju novo sliko svoje pokojne žene.

«Tu je pa tvoja Minka imenitno zadeta,» hvali prijatelj sliko. «Treba ji je samo usta odpreti!»

«Bog obvari!» protestira z iztegnjenimi rokami prestrašeni vdovec.

*

— Moja soproga se zdaj strašno napihuje. Odkar so jo filmali za kulturni film, si domišlja, da ima sexappeal.

Škotska.

Skot si je kupil britvico, a se za ves svet ni mogel obriti. Vzel je torej britvico in šel z njo k trgovcu, pri katerem jo je kupil.

«Sandi, ali se spominjate na britvico, ki sem jo kupil pri vas?»

«Seveda. Je to nekaj čisto novega.»

«Potem vsako prej preizkusite, preden jo boste komu ponujali!»

«Preizkusim jo naj? Saj sem se z njo bril ves mesec in nisem imel niti najmanjših težkoč.»

Postrežljiv sprevodnik.

K že odhajajočemu brzovlaku, ki se prvič ustavi šele v Pardubicah, hitijo na praškem kolodvoru trije gospodje. Postrežljivi krepki sprevodnik dva izmed njih dobesedno vzdigne v vagon, tretjega pa ne utegne več; tako je temu vlak ušel prav pred nosom. Prometnik ga tolaži, nakar mu gospod odgovori:

«Kaj meni — meni to nič ne de, odpeljem se pač jutri, ampak kaj bosta ta dva delala v Pardubicah, to bi rad vedel. Šla sta me namreč samo spremit!»

Pozdrav.

Osebna tajnica Marta M., lepo in mično dekle, je imela na čelu majhno modro brazgotino.

«Kaj pa se ti je pripetilo?»

Nasmehnila se je: «Nič posebnega; samo svojemu šefu sem rekla dobro jutro, in on je imel nalivno pero za ušesom.»

Zakonska mevža.

«Ti, meni se zdi, da si lepo zlezal pod copato. Videl sem te, kako si večeraj šival pri oknu gumb na svoj plašč.»

«Tega nisem delal.»

«Oprosti, saj sem vendar jasno videl.»

«Nesmisel! To je bil vendar plašč moje žene!»

Pismo lastni ženi

«Ne smeš misliti, draga Olga, da Te imam manj rad, kakor prej. Priznavam, da se tako zdi in da imaš prav, če si to domišljaš. Kadar pridem zvečer domov, ves utrujen od celodnevne dela in jeze, je moj pozdrav često skoraj neprijazen, če že sploh ne pozabim pozdraviti. Potem sedeva k večerji in včasih ves večer molčiva, ker si nimava kaj povedati. Moje misli so daleč od Tebe — ampak tudi pri drugih ljudeh niso. Poslušava radio, čitava časopise, in to, o čemer se pogovarjava, so samo praktične reči. Neka neubranost leži nad najinimi večeri in — ne vem zakaj — čutim hrepenenje po nečem neobičajnem, toda med nama in najinim hrepenenjem leži petnajst let mirnega življenja. Nekoč sem bral roman, ki je popisoval srečo dveh mladih ljudi, ki veslata lepega sončnega dne po jezeru. Bil sem zelo žalosten in sem mislil na vsakdanjost svojega življenja in na poljube mladeniča zlatolasi, razsmejani deklici. Potem pa sem stopil pred ogledalo in sem si rekel: «Neumnež!» Nato sem Te poljubil, morda nekoliko nerodno, ker si se prestrašila in zaklicala: «Kaj Ti je prišlo na misel?» Ničesar več nisi rekla, in jaz sem se spomnil, da si bila tudi zame lepo, mlado dekle in da ponoči nisem mogel spati, ker sem moral neprestano misliti na Tebe. In kadar sva bila skupaj, sva se poljubljala, da se nama je kar po glavi vrtel, in v svoji domišljiji sva si slikala, kako bo lepo, ko bova vse življenje podnevi in ponoči skupaj. In zdaj si kolikokrat ne podava niti roke, ko si voščiva lahko noč.

In vendar, ko včasih premišlujem o sožitju dveh ljudi, mi pride na misel: ali nisi Ti živela preveč samostojnega duševnega življenja? Dan na dan sem Ti razodeval svoje radosti in bridkosti, Ti pa mi nisi nikoli rekla, ali Ti kaj mrzi, ali si vesela. Živela si celih teh petnajst let zraven mene, in jaz nisem o Tebi ničesar vedel. Zakaj mi možje nikoli ne vprašamo svojih žen, ali so zadovoljne? Včasih ne utegnemo, in potem pripisujemo svoji lastni osebi toliko važnosti, da se niti ne spomnimo na to, da bi mogel biti na svetu še kdo drug, ki bi imel prav tako pestro življenje, kakor mi. Kvečjemu vprašamo: «Ali nisi bolna?» In če dobimo neodločen odgovor, zmignemo z rameni in pravimo: «To je samo domišljija.» To je tako preprosto in komodno.

Hvaležen sem Ti, moja draga, da skrbiš zame, da imaš čisto stanovanje in vzgajaš otroke. Veliko bolj hvaležen, kakor si misliš in kakor bi se Ti upal reči. Sem strašen sebičnež, ki misli samo na sebe, ampak zdaj mi je tega žal. Rad bi se poboljšal in Ti napravil nadaljnja leta skupnega življenja prijetna, ker Te imam še vedno zelo rad.

To pismo sem napisal, ker nisem nikoli našel poguma, da bi Ti nekaj takega povedal. Jutri zjutraj, preden pojdem z doma, ga dam na Tvojo nočno omarico. Tam ga boš po mojem odhodu našla. Spravi ga in ga večkrat čitaj, ker govori resnico, toda nikoli mi ga ne omenjaj; bilo bi me sram, da sem ga napisal.

To in še šestdeset drugih pisem smo pripravili za Vas. Kadar boste v zadregi za kakršno koli pismo, boste med temi gotovo našli primeren vzorec. Za vsako priliko v življenju dobite iz teh pisem dobro pobudo, odlično idejo in lepo izražanje čustev. Zato še danes nakažite 37.— din za pet praktičnih knjig. V septembru Vam pošljemo prvi dve knjigi, in sicer knjigo «Veselo praznujmo — prijetno godujmo» in knjigo «Vedenje, družba, zabava, potovanje, dopisovanje».

Odkritje.

«Zdaj sem pa nekaj imenitnega odkril, namreč, kako se da prihraniti neznansko veliko dela.»

«Čestitam! Ti si bil zmeraj ženij! Pa kaj je to?»

«Oženil se bom z gospodično Platnarjevo in njenimi tremi milijoni!»

Se bo izravvalo.

«Rad bi poročil eno izmed vaših hčerk — toda ena mi je premlada, druga prestara.»

«To nič ne de. Starejša bo vendar zmeraj mlajša, mlajša pa zmerom starejša.»

Med prijateljicami.

«No, kako je bilo sinoči?»

«Nebeško! Devet ženitbenih ponudb sem dobila, štiri od teh sem sprejela!»

Umij se!

Gospa zamorka svojemu sinčku: «Pojdi domov in se umij, saj imaš roke popolnoma bele!»

Revanša.

«Vi se hočete oženiti?»

«Ne ostaja mi nič drugega. V zadnjem času sem bil približno na desetih svatbah, tako da se pač moram revanširati.»

PARADIŽNIKI

Z dišečim paradižnikom, ki nam ga daje zgodnja jesen, se niso sprijaznile še vse gospodinje tako, kakor bi ta okrepčujoči in okusni sadež zaslužil. Predvsem ga poznamo svežega ali vložena kot začimbo raznih omak, pri-

kuh in solat ter svežega kot prilogo k mrzlim narezkom in v solati. Dosti gospodinj pa ne ve, da se iz paradižnikov dajo pripraviti še mnoge druge okusne in zelo redilne jedi, kajti paradižniki so izredno bogati vitamina C, ki je našemu organizmu neogibno potreben. Navedli bomo nekaj receptov za jedi, pripravljene s paradižniki. Okoristite se z njim zlasti v brezmesnih dneh.

Pečeni paradižniki.

Primerno množino paradižnikov operemo in razpolovimo ter prerezane dele potresemo s soljo, nastrganim sirom in moko. Nato razbelimo v plitvi ponvi nekaj masti ter zložimo vanjo paradižnike tako da je prerezana stran obrnjena navzdol. Potem jih na štedilniku rjavo opečemo. Končno jih obrnemo, dodamo drobno sesekljane čebule ter na zmernem ognju popolnoma spečemo. Pečene drugega za drugim pobereмо iz masti in zložimo v skledo. V mast damo strok strtega česna in jo polijemo čez paradižnike.

Preprosta prikuha iz paradižnikov.

Potrebno količino paradižnikov operemo, razpolovimo in osolimo. V loncu razbelimo žlico masti. Nato olupimo nekaj jabolk, jih narežemo na rezine ter jih na žlici masti na pol opečemo. Nato dodamo paradižnike ter vse skupaj dušimo, da se zmežča. Končno jed še po okusu osladimo. Množino jabolk določimo po svojem preudarku in okusu.

Paradižnikov ponvičnik.

4 do 6 debelih svežih paradižnikov operemo, prevremo, olupimo in pretlačimo. Dodamo $\frac{1}{4}$ l mleka, nekaj moke in eno jajce. Iz tega tekočega testa spečemo omléte, ki jih serviramo s krompirjevo solato ali pečenim krompirjem in zeleno solato.

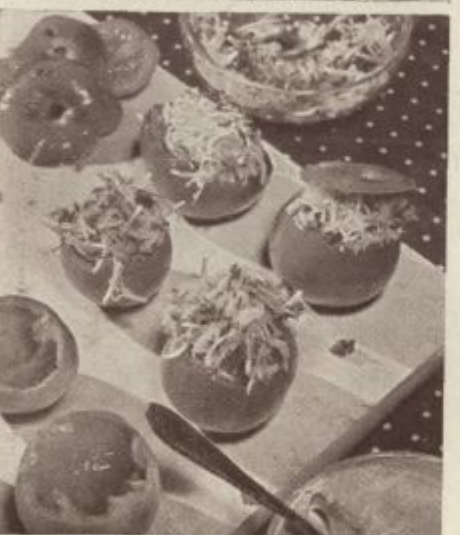
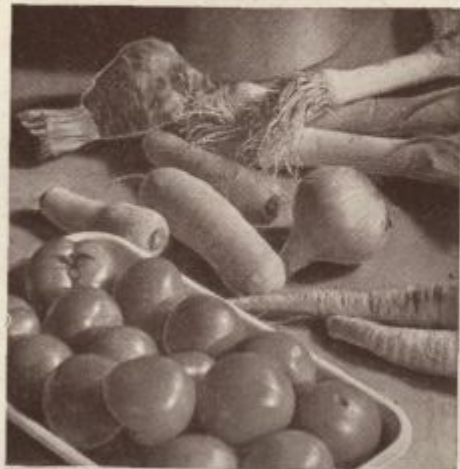
Preprosta paradižnikova jed: Praženi paradižniki z jabolki so izvrstna jed, ki je pripravljena v desetih minutah.

Paradižnikov riž.

Na masti prepražimo žlico narezane čebule, pridenemo $\frac{1}{2}$ litra riža, osolimo, premešamo in prilijemo $1\frac{1}{4}$ litra juhe ali vode, v kateri smo skuhale 4 do 5 dobro opranih paradižnikov. Riž dušimo pol ure, ne da bi ga mešale.

Pisana paradižnikova jed.

Dva pora, dva do tri rdeče korenčke, korenino zelene, eno ali dve korenini peteršilja in veliko čebulo operemo, osnažimo in drobno zrežemo (kakor za juho). Vse to stresemo v razbeljeno mast in dušimo skoraj do mehkega. Končno dodamo poljubno število ($\frac{1}{2}$ do 1 kg) opranih, olupljenih in na štiri dele razrezanih paradižnikov, pražimo vse skupaj do mehkega ter po okusu osolimo in osladimo. Sok lahko poljubno zgostimo s krompirjevo moko, ovsenimi kosmiči ali nastrganim krompirjem.

Pisana paradižnikova jed iz drobno zrezane jušne zelenjave in svežih paradižnikov je zelo okusna in krepilna. Paradižnikov riž s pečeno ribo: Zrnat dušen riž zmešamo s paradižniki in po okusu začínimo z zelišči.

Surovi paradižniki, nadevani z zelenjavo solato. Izdolbene paradižnike osolimo, preden jih nadenemo. Majonezo napravimo iz moke, razredčenega sira, nekoliko mleka in kisa, gorčice in svežih zelišč.

Pečeni paradižniki: Paradižnike razpolovimo, potresemo s soljo, nastrganim sirom in moko ter na masti dobro opečemo.

Nadevani paradižniki: Oprane zdrave paradižnike izdolbemo in nadenemo z

nadevom, ki smo ga pripravile iz ostankov različnih jedi. Nato jih v pečici spečemo. Preostalo mast polijemo na paradižnikov sok, ki smo ga posebej pripravile iz paradižnikovega mesa, katero smo izdolble iz paradižnikov.

Na pokopališču

«Nadja, se spominjaš obljube?»
 «Spominjam se. Zaman me strašiš. Sama sem predlagala.»
 «Vem, in hočeš tam izpolniti obljubo?»
 «Da, vzlic temu, da je tvoja zahteva zame žaljiva.»
 «Mogoče, toda to bi me pomirilo.»
 «Te bo res pomirilo? Tudi tam se ti lahko zlažem.»
 «Težko, So trenutki, ko vztrepeče celo najpogumnejša duša. Čemu se ne oblačiš?»
 «Pojdeva danes?»
 «Da.»
 «Vreme se mi ne zdi nič kaj zanesljivo.»
 «Ti postajaš nezanesljiva.»
 «Jaz? Ne poznaš me.»
 «Tam te bom spoznal... Ne oblači tega, to ni za pokopališče.»
 «Nasprotno, ima svoj smisel.»
 «Preveč je videti nedolžna.»
 «Kakršna sem pač tudi sama.»
 «Bomo videli.»
 Prezirljivo ga je pogledala.
 Stopila sta iz hiše in sedla v kočijo. Prišla sta na pokopališče.»
 Šla sta mimo oddelka bogatašev. Povsod razkošje. Hvalježni počomci so ovekovečili mrtve. Pokrili so jih s težkimi marmornatimi ploščami, veličastnimi spomeniki. Cvetje, senčata drevesa, pod njimi železne klopi.
 Udobnost kakor v življenju.
 Dalje so vodile zavite poti, ob njih so bili skromni, skoraj izginuli grobovi.
 Stopila sta skozi ograjo. Lesen križ, ob njem cvetje, usehlo s solzami onih vred, ki so ga bili prinesli.
 Nadja je spoštljivo obstala ob grobu.
 Pred očmi se ji je prikazalo celo detinstvo kakor sen ali že davno prebrana knjiga.
 Le nejasno se je spominjala črt dragega pokojnika in njegovega božanja. Počutila se je nesrečno, zapuščeno, obdano le od tujih ljudi. Celó zaljubljeni bedak ji ni bil več tako blizu kakor običajno.
 On pa ni obrnil oči od nje.
 Bila je lepa kakor še nikoli. Obleka se je ujemala z razpoloženjem in krajem.
 Nekaj čistega je bilo v njenem krotkem in žalostnem obrazu... v povešenem pogledu.
 Pokleknila je. V očeh so se ji pokazale solze.
 On pa se je na tem nemem pokopališču spomnil šumnega mesta, in njen nedolžni in mučeniški obraz se mu je prikazal v drugi luči.
 Zdelo se mu je, da se uči nove vloge, da bi se izognila strašni prisegi.
 Odločil se je, da bo prodril v to dušo, brezskrbno in muhavó v življenju, tu pa osredotočeno in polno skrbi.
 Da ji strga masko.
 Tam — v mestu, kjer se vse pretvarja in se tudi človek pretvarja v najskritejših spalnica — tam je lahko lagati.
 Tu — v carstvu smrti — pred Negotovim, Večnim — ali ji ne bo zmrznila laž na jeziku?
 «Nadja!»
 «Kaj?»
 «Ti veš, je zašepetal gluho in čutil, da se mu trese glas.
 «Kako strašen si! Se ne zavedaš, da je tvoja želja žaljiva, svetohlinska?»
 «Ne! Hočem vedeti vse — pa naj bo kar koli. Ne morem živeti s skrivnostmi!»
 Z obrazom se je obrnila k njemu. Nekaj zlovedčega se mu je svetilo v očeh. Nehote je vztrepetala.
 «Kaj hočeš?»
 «Resnico!»
 «Govoriš, kakor bi pričakoval od mene strašnih izpovedi.»
 «Da. Zapomni si, da nas še nihče ni prepričal, da se ne dogajajo čudeži.»

«Morda se bo, ko izgovoriš prvo črko laži, prikazal lik tvojega očeta.»

«Mi res ne verjameš?»

«Ne!»

«Torej? Če ti povem nekaj strašnega? Ali boš lahko prenesel?»

«Prenesel bom in ti oprostil.»

«Nimaš mi kaj oprasčati. Toda ali ne dopuščáš možnosti, da se ti utegnem zlagati?»

«Lagaj, toda tu! In ne pozabi — žena si, bojiš se smrti, mrtvih, Boga, hudiča.»

«Otrok! Četudi ti milijonkrat prisežem, mi ne boš verjel. Kateri mož verjame svoji ženi?»

«Nočeš priseči?»

«Tega nisem rekla.»

«Torej...»

Obraz se mu je zresnil. Glas mu je postal zapovedovalen. Nadja je prebledela.

«Čemu molčiš?... Če ne prisežeš, odidem za vedno...»

Ustnice so ji zatrepetale.

«To je strašno!... Mučiš me... Slabo mi je... Pojdiva...»

Stopil je k njej.

«Pojdiva!? In spet... skupaj, v isto posteljo, k nevidnemu sovražniku, k tvojim skrivnostim? Nikdar! Dovolj je! Moraš mi povedati!»

«Če si prepričan, da imam skrivnost — tedaj jo poznaš. Povej!»

«Če jo povem jaz — ne bo usmiljenja.»

«Usmiljenja?!» je prezirljivo ponovila.

Vzravnala se je. Ponosno je dvignila glavo in mu pogledala v oči. Pozabila je, da je na pokopališču.

Čutila je, da je samo žena, slaba, brezmočna, sama.

Ničesar ni videla razen surove moške sile, ki jo je hotela razpeti, zdrobiti v prah, potem pa mirno dvigniti z nadčloveško silo in velikodušnostjo.

Začutila je borbo na življenje in smrt.

«Skrivnosti!» je zlobno izpregovorila Nadja. «Nimam skrivnosti. Imaš jih le ti v svoji bolni domišljiji. Na koga vse nisi bil ljubosumen? Kaj vse si mi pripisoval! Si mi veroval vsaj minuto? Vse sem ti odpuščala — zdaj je čaša polna. Celó na očetov grob mečeš gnusne klevete. Zahtevaš prisego. Mogoče me sliši,» in naglo je pokazala na zemljo, «prisegam ob spominu nanj, da sem ti bila do danes zvesta kakor pes. Odslej pa — prej se bom dala prvemu, ki ga bom srečala, kakor da bi dovolila, da se me dotakneš...»

Ves obraz, glas, pogled — so bili veličastni.

Bled je stal tam. Obraz mu je spačila grenka, bolestna črta.

«Nadja!... Nadja!... Kaj si napravila? Čemu si prisegla? Nisem verjel, da pojdeš tako daleč...» Iz žepa je vzel pismo in ji ga dal.

Njenim očem se je prikazala znana, draga pisava.

Zavrtelo se ji je; da bi ne padla, se je naslonila na ograjo.

«Vse je končano, Nadja,» je obupno zašepetal.

Kakor dva nepomirljiva sovražnika sta stala drug tik drugega, ne da bi se mogla pogledati.

Brezmočno se je spustil na zdavnaj opuščeno klop ob pokojniku.

Mračilo se je. Nadja je vztrepetala. Ozrla se je in v mraku videla žalostno, upognjeno postavo svojega življenjskega sopotnika.

Obšlo jo je nekaj odvratnega, ustnice so ji zatrepetale.

Kakor pok biča mu je priletelo na ušesa.

«Podlež!»...

«Nadja!» je vzkliknil, «Nadja!...» in segel po njeni roki. «Izgini, smet!»... In naglih korakov je stopila skozi ograjo.

Izza daljnih planin se je prikazal mesec. On pa je še vedno sedel na klopi.

In v tem večernem miru, sredi kaosa misli, je spoznal, da jo je izgubil — ne tedaj, ko se mu je izneverila, marveč zdaj in za vedno.

Duša se mu je krivila, blagroval je mrtve. Spoznal je, da bi ji on laže odpustil nezvestobo kakor ona njemu ta prizor.

In skozi solze je občutil, da ima Nadja prav.

Iz bolgarščine prev. Katarina Špur in M. K.

Najša anketa

„Kaj je največkrat povod nesoglasja in celo odtujitve med starši in med doraščajočimi otroki?“

Velecenjena gospa urednica!

Tudi jaz sem že mnogokrat premišljevala, kaj je vendar vzrok, da se odrasčajoči otrok tako odtuji staršem. Imela sem tri otroke in vsakega sem drugače vzgajala, pa sem vendar pri vseh treh doživela, da so se mi počasi odtujevali, brž ko so odrasli šolskim klopem. Dekleta mi niso nikoli zaupala svojih malih doživetij, od dobrih sosed sem izvedela, da jih ta ali oni spremlja domov, same so mi povedale svoje srčne skrivnosti šele tedaj, ko je bilo že vse med njima domenjeno zaradi poroke. Moj mož je otroke že od majhnega navajal k čim večji samostojnosti. Ko je bil fantek pet let star, je moral že sam teči v trgovino po kakšno stvar, nisem ga smela voditi za roko, češ naj postane samostojen! Morda je v tem vzrok, da so se potem otroci tako hitro odtujili. Čim bolj je otrok navezan na starše, bolj jim zaupa, manj samostojen je, rad se da voditi, pri starših išče tolažbe, razvedrila in nasveta. Če je pa otrok samostojen, si sam uredi življenje in ne vpraša za nasvete, čeprav bi jih marsikdaj potreboval. Moj mož trdi, da je to povsem naravno in da so takšni otroci, ki so preveč nesamostojni, potem v življenju nesrečni. Popolnoma so odvisni od staršev. Ko pa teh lepega dne ni več, si ne znajo pomagati. Morda ima moj mož prav, mene je pa vendarle hudo bolelo, ko so se mi začeli otroci odtujevati.

Lepo Vas pozdravlja *M. L. iz M.*

Spoštovana gospa urednica!

Matere se vedno pritožujejo, da se jim otroci odtujijo; zaradi tega vzdihujejo in valijo krivdo na otroke. Mislím pa, da so pogostokrat matere same krive, če jim otroci ne izkazujejo dovolj zaupanja. Pomislíte, gospa urednica, kako ravna mati z otrokom, ki ji pride odkritosrčno povedat, da je razbil vazo v jedilnici... Šiba zapoje, zmerjanja ni konca ne kraja. Zdaj pa pomislíte, da mlado dekle mami zaupa, da ji je neki fant razkril ljubezen... Mama bo hitro letela k staršem tistega fanta, ga zatožila in prosila, naj prepovedo fantu vsako nadaljnje nadlegovanje! Poleg tega pa bo dekle preslišalo mnogo pikrih, in če kakšno delo ne bo dobro opravljeno, bodo očitki v zvezi s tem fantom kaj hitro pri roki! Pa še drug primer: otrok pride iz šole domov in pove mami, da je pisal šolsko naolgo za »slabo«. Joj, kakšna pridiga! Toda verje-

mite mi, zaradi te pridige se ni red v zvezku prav nič popravil, slabo je ostalo slabo, otroku pa je zdaj še teže pri duši! Večno karanje, večno očitjanje in poučevanje — vse to v otroku počasi in nevdržno ubija zaupanje. Kadar pride otrok s svojimi majhnimi skrbmi k materi ali k očetu, ne odide s potolaženim srcem, temveč s polnim košem dobrih nauk, ki jih ne razume, s polnimi ušesi pridige, vsega, kar hočete, dobi otrok — le malce razumevanja ne, in to je edino, česar otrok želi! Danes ko sem že odrasla in ko trezno gledam nazaj na svoja otroška leta, vidim, da je v tem največja napaka matere. Mati je zmerom učiteljica! In kateri otrok gleda s posebnim zaupanjem učiteljico? Sodobna mati se trudi, da bi bila otroku prijateljica, in v tem tiči jedro. Prijateljicam otrok rad zaupa svoje male skrbi in nadloge, materi jih prikriva. Pri prijateljici najde razumevanje ali pa si vsaj domišlja, da ga najde, pri materi pa gotovo najde pridigo! Rada imam svojo mamo in vem, da mi je zmerom samo dobro želela in mi še vedno le dobro hoče, toda pravega zaupanja do nje nimam. Lahko ji potožim telesne bolečine, nikakor ji pa ne morem potožiti, kadar ustrelim kakšnega kozla in sem v zagati! Takrat opraviš to reč sama s seboj, in mati bi bila zadnja, ki bi ji zaupala, ker vem, da bi morala poslušati nebroj dobrih nasvetov, prikritih očitkov, dobrih nauk, a vse to bi moji razboleli duševnosti ne bilo v tolažbo, temveč le v novo breme. Mati naj bo otroku tudi prijateljica ne samo vzgojiteljica in učiteljica, strog profesor z naočniki in šibo v roki — potlej bo mladina našla pot do njenega srca in bo zaupala vanjo, tudi ko pride v nerodna leta! Ali mislite, da nimam prav?

Lepo Vas pozdravljam.

I. G., stara 20 let.

Velecenjena gospa urednica!

Današnja mladina živi drugačno mladost, kakor so jo živeli njeni starši. Pred 40 ali 30 leti sta oče in mati odločala bodočnost svojih otrok. Starši so izbirali hčerkam može, sinovom poklice. Če se otrok ni pokoril, mu je bila odprta pot z doma. Starši so si lastili vse pravice nad mladim življenjem. Pa je vendar bilo medsebojno razumevanje, kakršno se zdaj težko najde.

Mladina je duševno vedno enaka, toda druge prilike so ustvarjale drugačno mladost, drugačne potrebe in drugačna stremljenja. Od otrok ni življenje prej veliko zahtevalo. Hčerka naj bi postala dobra gospodinja in mati, sin pa naj bi se usposobil za vzdrževalca rodbine. Takratna mladina (t. j. naši starši) živi še pod vtisom svoje preteklosti in prenaša na svoje otroke svoj način življenja v mladosti. To je vzrok nesoglasja med stari in novim rodom.

Življenje sega s sto rokami po otroku, da bi ga odtrgalo družini. To je tempo življenja. In trpijo starši in otroci. Starši se upirajo tej neznanji sili, ki jim odmika otroke, in posledice tega boja nosi mladina.

Že otrok hrepeni po svobodi in samostojnosti. Starši to čutijo in hočejo to svobodo omejiti. Iz tega se rodi nesoglasje. Toda starši bi morali popuščati, če jim je sreča otrok pri srcu. Starši otroka rodijo, ga usmerijo v življenje z dobro vzgojo, toda ne smejo upravljati njihovega življenja. To je sicer udarec za njihovo ljubezen, vendar se morajo zavedati, da je končni cilj človeške družbe sreča in blaginja vsakega poedinca.

Precej sem se postavila na stran otrok, toda to je treba prav razumeti: današnji otroci niso otroci svojih staršev, temveč otroci današnjega časa!

Z odličnim spoštovanjem

G. K., zaščitna sestra.

Spoštovana gospa urednica!

Kot hčerka Vaše desetletne naročnice si dovoljujem odgovoriti na Vašo anketo:

Ni mi še dvajset let, pa vendar čutim, da nisem materi več to, kar sem ji bila pred 10 leti. (Oče mi je pred letom umrl.) Že od 17. leta sem pri tujih ljudeh v službi. Imam pa sestro, ki študira pravo, in ona je zdaj mamina ljubljenska. Kajpak nekoč se bo mama lahko ponašala: »Moja hči je doktorica.« Jaz nisem in ne bom doktorica, toda tudi jaz imam čut in dušo in sem prav tako njen otrok. Boli me, ko čutim na sebi njene neprijazne poglede, ki pričajo, da ji je sestra veliko več. Prosta sem le ob nedeljah popoldne. Kako rada bi šla takrat domov k mami, če bi me čakala prijazna beseda in ljubeč pogled! Pa tega ni! Včasih z menoj sploh ne izpregovori, in ta molk je hujši od graje. Ko bi mi vsaj povedala, zakaj me mrzi! Saj sem prav tako njena hči, kakor sestra, ki jo čaka diploma. Zdaj hodim redkeje domov. Čemu bi se ji vsiljevala, ko me ne mara! Odtujila sem se ji, ljubim jo pa še zmerom in se zavedam, koliko je kot mati pretrpela. Prepričana sem, da mi bo marsikatera mlada čitateljica pritrčila, da se veliko otrok staršem odtuji, ako delajo razlike med otroki.

Z odličnim spoštovanjem

Z. H.

Njena skrivnost

(Nadaljevanje)

«Da. Tudi jaz sem vesela,» je hitro rekla Lenka kar tako in stekla po stopnicah. Šele pozneje se je spomnila, da je prav za prav zelo neumno odgovorila. Le kaj si zdaj gospodar misli o njej?

V urad k Pavliču pa od tistega dneva ni prišla več, čeprav jo je gospodinja še večkrat poslala. Ni hotela, da bi se še bolj jezil na svojo ženo. Šla je samo do hiše in se potem po ovinku vrnila domov ter povedala gospodinjji, da je gospod še v uradu in se zahvaljuje za pozdrav. Alma je bila zadovoljna.

Nekoč pa bi bila njena mala zvijska, s katero je hotela svojima gospodarjema samo dobro, skoraj prišla na dan. Gospa Alma jo je popoldne poslala k možu v urad in ji naročila, naj ga pozdravi in vpraša, kdaj se zvečer vrne. Lenka je šla kakor navadno samo do hiše in se po ovinku vrnila domov ter povedala, da se gospodar vrne ob sedmih, kakor se je običajno vračal. Toda prav tisti večer se je Pavlič vrnil šele ob osmih.

Gospa Alma je postajala nervozna, in Lenko je tesnilo v prsih od bojazni. Ko se je Pavlič slednjič vrnil, ga je žena takoj vprašala:

«Dragi, kako to, da si se vrnil tako pozno, ko si vendar rekel Lenki, da prideš ob sedmih?»

Pavlič jo je začudeno pogledal: «Kaj sem rekel Lenki?»

«Popoldne, ko sem jo poslala k tebi, si ji rekel, da prideš ob sedmih,» je ostro ponovila žena in ga sumljivo opazovala. Ustna kota sta ji drgetala, kakor da bo zdaj udarila v histerični jok.

Pavlič je pogledal Lenko, ki je vsa rdeča od zadrege pogrinjala mizo. Zdajci je razumel. Mirno se je nasmehnil in rekel ženi:

«Seveda, Alma, takrat še nisem vedel. Ko je Lenka odšla, so me telefonično poklicali, naj se udeležim neke komisije. In sploh, zakaj neki venomer pošiljaš Lenko k meni?!»

V njegovem glasu je zvenela jeza. Alma je samo vzdihnila in molčala. Bala se je, da bi še bolj ne razjezila moža.

5. poglavje.

Lenka je stala ob oknu in gledala na vrt. Bila je sama. Gospodinja je legla k popoldanskemu počitku. Ani je v kuhinji pomivala posodo, gospodar je odšel v urad.

Zunaj je sijalo sonce. Iz smolnatih popkov na drevju je kipelo mlado zelenje. V gredicah so cvetele zgodnje cvetke. Mladi volčjak Rolf je zadovoljno iztegnjen spal na soncu. Mimo visoke železne ograje so hodili ljudje: glasno se smejoči šolarji in študentje, dekleta s širokimi, svetlimi slamniki in mlade, ponosne gospe z otroškimi vozički, ki so bili tako lepi in beli, kakor iz cukra.

V sobi je bilo mračno, hladno, pusto. Z zavistjo je gledala ljudi tam onkraj ograje in si želela, da bi šla k njim, da bi se pomešala med nje in bi bila ena izmed njih. Da bi nosila svetel širok slamniki, hodila po soncu in se srečno smejala. Tako čudno ji je bilo včasih. V prsih jo je začelo tesniti, bolno je zahrepenela po nečem, čemur ni vedela imena. Nič več se ni

znala tako otroško veselo smejati, in njen pogled je postal globok in zasanjan.

Pomislila je na umrlo botro. Tudi ona je bila nekoč mlado dekle in je doživela dan, ko se je v njenem srcu zbudilo hrepenenje, da bi smela živeti na soncu med srečnimi ljudmi. In njena mati? Lenkina mati? Odkar je prišla v mesto, je še pogosteje z bridkostjo mislila nanjo. Njena tragično lepa podoba se je vedno bolj oživljala v Lenkinem srcu. Mati. Tudi ona je najbrž nekoč tako stala v mračni, lepo opremljeni sobi tujega doma in gledala in zavidala ljudi, ki so srečni hodili po sončni cesti. In želela si je, da bi šla z njimi, da bi nosila svetel slamniki, da bi vozila bel otroški voziček kakor iz curka. Toda ni za vse ljudi prostora na soncu. Preveč jih je, nekateri morajo biti veseli, da imajo skromen kotiček v senci, srečni, da lahko skozi ozko podstrešno linico gledajo ljudi, ki hodijo po soncu. Lenkina mati je doživela svojo ljubezen. Morda je bila ta njena ljubezen kdaj velika in lepa, kakor jo opisujejo romani. Lenka o tem ničesar ne ve in ne bo nikoli izvedela. Ampak končala se je tragično, tako, kakor ljudje neradi berejo v romanih. Romani se morajo končati veselo, da so ljudje zadovoljni, tragike je tako dovolj v življenju. Mati je bila sama, zapuščena in revna, ko je rodila. Umrla je v hlevu in njen mrtvi obraz je bil angelsko spokojen in lep, tako je pripovedovala botra. Iz tega lahko Lenka sklepa, da je prinesla smrt njeni materi srečo, najbrž tisto srečo, ki jo je v življenju zastoj iskala. Marjeta pa je umrla stara in zgarana. Tudi njen obraz je bil najbrž v smrti spokojen in lep. Njena poslednja misel je bila večnost. Tam se bo končno odpočila. Tam jo čaka njen prostor na soncu, ki ga v življenju ni bila deležna.

Kaj čaka Lenko? Usoda njene matere? Usoda stare zgarane deklice Marjete? Ali je kje na svetu pripravljena za njo ozka linica, skozi katero bo smela gledati srečne ljudi na soncu? Ali bo večno ostala samo služkinja Lenka, brisala prah, pomivala okna, prenašala svojo bolno gospodinjo in njena karanja in očitke? Njena mladost bo usihala v tujih sobah, njena moč se izrabljala za tuje ljudi, dokler se končno popolnoma ne izrabi in ji neki dan porečejo: «Stara si in zgarana, ne potrebujemo te več.» In potem? Kam pojde potem? Na sonce? Med srečne, nasmejane ljudi? Ne, tam ni prostora za stare onemogle služkinje. Samo ena pot ji ostane. Tam zunaj mesta je visoka siva hiša. «Dom onemoglih» je napisano na njej. Tam bo potem čakala smrti in mislila na večnost, z uporno, obupno vero bo mislila na to sončno deželo tam nekje nad oblaki, ki mora, mora biti že zaradi nje, zaradi stare, onemogle Marjete, zaradi njene nesrečne matere in vseh tistih nešteti, ki so v življenju zastoj iskali sreče in sonca.

«Ne! Ne!» je skoraj zavpila in se s silo odtrgala od okna. Bilo ji je, kakor da se je prebudila iz težkih sanj. Mračna samotnost velikega salona jo je tesnila. Vsa medla je odtavala k Ani v kuhinjo.

Ani je pometala in polglasno pela. Lenka se je naslonila na podboje vrat in jo trudno gledala.

«Ani,» jo je tiho vprašala, «povej mi po pravici, ali se nisi še nikoli naveličala?»

«Česa naj bi se naveličala?» jo je začudeno pogledala debela kuharica. «Morda ti moja pesem ne ugaja, ali kaj?» je bila nekoliko užaljena.

Lenka je odkimala.

(Se bo nadaljevalo.)

DEDIŠČINA PO VACLAVU ŠAFRANKU

Zapuščina po Vaclavu Šafranku je po sodni ugotovitvi znašala sedem avstrijskih vinarjev. Več po tem dobrem možu ni ostalo. Najhujše pri vsej zadevi pa je bilo, da ni bilo nikogar, ki bi bil to dediščino prevzel. Tako je morala država vzeti teh sedem vinarjev v shrambo. Kakor hitro se je torej država zavzela za to reč, so začeli uradi iskati dediče. Iskali so pridno.

Predvsem je sodišče imenovalo upravitelja zapuščine po Vaclavu Šafranku, ki je dal uradno oglase v razne časopise:

«Dne 17. julija je umrl v splošni bolnici 67 letni pečarski pomočnik Vaclav Šafranek, po svojih navedbah ne oženjen. Vsi, ki mislijo, da imajo pravico do dedovanja po rajnkem, naj se javijo pri podpisanim sodišču.»

Upravitelj zapuščine, gospod Kamejka, je vzel torej vso reč energično v roke, z vso tisto temeljitostjo, ki so je bili zmožni avstrijski uradi.

Gospod Kamejka je bil sodni oficial. Izkusil in predelal je že marsikaj, toda doslej mu še ni bila čast, da bi bil postal zapuščinski upravitelj. Šele zdaj v primeru Vaclava Šafranka!

«Storil bom vse, kar je mogoče,» si je mislil. «Moral bi biti sam vrag na poti, da bi ne izsledil dediča!»

Medtem ko je gospod Kamejka neumorno deloval, je počivala sedemvinarska zapuščina po V. Šafranku mirno v državnem depozitu, mimo kate-rega je hodil vojak z nabito puško.

Gospod Kamejka ni bil len. Že po kratkem času se je lahko pobahal, da je objavil okrog petdeset oglasov v praških in podeželskih dnevnikih, kar je veljalo varuško sodišče 600 avstrijskih kron. Sodni pisar Šmid je imel polne roke dela, ker je moral pisati pisma vsem mogočim Šafrankom. Samo v Pragi je bilo 58 Šafrankov.

S takšnim materialom se že da delati, in kako človek uživa, ko gleda te reveže, ki morajo na sodnijo, da se strogo in temeljito zaslišijo.

In koliko se je jezil s temi Šafranki! Nekateri je bilo treba s silo privesti, kakor pravi uradni jezik. Tako je bilo to pri Alojzu, Benonu, Arturju, Viljemu, Karlu in Antonu Šafranku, pri Filomeli Šafrankovi (ta bahnica se je strašno emerala, ko je prišel ponjo ob šestih zjutraj stražnik). Dva Šafranka, Mihael in Boguslav, sta prišla zaradi tega ob službo. Prišel je namreč

po nju stražnik v delavnico, in delodajalec se je nad tem hudo spotikal.

Seveda nič za to, kajti pravici se mora zadostiti.

Potem je gospod Kamejka izsledil dvajset Šafrankov v Plznju po adresarju mesta Plznja. V Klatovih jih je našel deset.

Skratka, sodišča po vsem Češkem so imela opraviti s samimi Šafranki. V Mladi Boleslavi so zaslišali štiri, v Kolinu osem.

Potem je začel gospod Kamejka praviti: «V Visokem Mytu ni nobenega Šafranka!» In nekega dne je prišel zmagoslavno domov in rekel ženi: «V Pešti je osem Šafrankov!»

Dal jih je zaslišati po tamošnjih sodiščih in si mel roke: «To bi bil vrag, da bi zadeve ne rešil do zadnje pikle!»

V enem letu je naraslo pri okrajnem sodišču 629 uradnih spisov. Za črko «š» so morali narediti novo registraturo in sprejeti v službo še enega pisarja. Jeseni se je vrgel na Moravsko.

«Ne smemo izgubiti niti trenutka,» je pravil svojim podrejenim. «Zdaj vzamemo Brno, potem Olomouc, pa pojde kakor po maslu. Jemali bomo sodišča kar po vrsti, nato pa obdelamo Šlezijo. Da, gospodje, s sodnim aparatom se dajo izvršiti dalekosežne reči.»

In spet so narasle črke «š» v registraturi za 566 spisov. Pisarjem se je sanjalo o samih Šafrankih.

Nekega dne je rekel gospod Kamejka zmagoslavno: «Zdaj pojdemo na Dunaj. Prosili bomo policijo za pomoč. Ne smemo izgubiti niti trenutka. Treba je brzojaviti, ali ne živi tam kak Šafranek.»

In res so ga našli. Dunajska policija je pripeljala k tukajšnjemu okrajnemu sodišču enega Šafranka, enega Šafranka in enega Šafrana. Čuden slučaj je hotel, da so bili vsi ugledni trgovci, ki so se neizmerno čudili, da so jih ponoči aretirali in drugi dan odpeljali v Prago. Sicer pa je ta dogodek znan iz interpelacije, ki je bila zaradi tega vložena na državnem svetu.

Gospod Kamejka je kar žarel. «Vse gre kakor po maslu,» se je hvalil. «Boste videli, da bom vendarle izsledil dediča po Vaclavu Šafranku. Zdaj poprosimo še konzulate za pomoč.»

In spet je nastalo 172 novih spisov. V Nemčiji so našli 314 Šafrankov, v Franciji dva, v Angliji devet, v Rusiji trinajst (ki so jih kar odpeljali v Sibirijo), v Turčiji so izsledili enega Šafranka beja, v Španiji nobenega, za to pa v Ameriki osemdeset. Iz Avstralije ni bilo odgovora, iz Pekinga in Tokia pa so pisali, da tam ni nikogar tega imena.

«Gospodje,» je dejal veselo gospod Kamejka svojim podrejenim uradnikom. «Vse se začinja jasni. Boste videli, da bomo v dveh letih našli dediča, ne smemo pa medtem pozabljati te zadeve. Treba je iznova pisati posameznim sodiščem in iskati brez oddiha. Stroški znašajo doslej samo enajst tisoč kron, to je malenkost v primeri z važnostjo tega sodnega opravila.»

In poizvedovalo se je naprej, dokler ni prišel nekega dne gospod Kamejka v slavnostnem razpoloženju v pisarno in rekel pisarju Šmidu:

«Prosim, napravite z menoj zapisnik glede na dediščino po Vaclavu Šafranku. Ne smejajte se mi, prosim, nisem znorel, gospodje. Bodite tako prijazni in izprašujte me po običajnih formalnostih. Vaše ime? Odgovorjam: Jan Kamejka. Ali ste bili morda kako v sorodu s pokojnim Vaclavom Šafrankom? Odgovorjam, gospodje: «Da...» Vidim vaše vznemirjenje. Da, gospodje, slednjič smo se dokopali do cilja. Moja mati se je pisala Šafranek, preden se je omožila. To sem našel včeraj, ko sem pregledoval naše rodbinske spise. Imela je brata Vaclava Šafranka, pristojnega v Ounjetice. Ta brat je bil veliko mlajši od nje, izučen pečar in je istoveten s pokojnim Vaclavom Šafrankom, zapustnikom dediščine. Priglašam se k tej dediščini in prosim, da naredite z menoj zapisnik!»

Trajalo je še pet let, preden so bile opravljene še nekatere formalnosti. In po teh petih letih je državna depozitura izplačala gospodu Kamejki tistih sedem vinarjev dediščine. Gospod Kamejka jih je dal pozlatiti in jih je nosil do svoje smrti kot obesek na urni verižici.

ZA NAJE MALE

Kako so prišle rosne kapljice na zemljo

Bilo je suho in vroče poletje. Cvetiče so pobešale glavice in v hudi žeji obupane tožile:

«Če bo ta suša še nekaj časa trajala, bomo morale od žeje umreti.»

«Joj, da bi imele vsaj kapljico vode, da bi se ohladile!» so žalostne vzdihovale.

Na nebeškem vrtu so se tedaj igrali angelčki. Zalivali so nebeške rožice, ki so cvele v mavričnih barvah. Vsak angelček je imel zlato škropilnico, s katero je zalival svojo gredico.

Nebeške rožice pa so potožile angelčkom, kako strašno žejo morajo trpeti njihove sestre na zemlji. «Že nekaj tednov ni deževalo, in vse naše sestre bodo morale umreti, ako ne pride hitro pomoč!»

Tedaj je najmanjši krilatec veselo zvikliknil:

«Jaz vem, kako bi lahko pomagali ubogim cvetlicam na zemlji!»

«Nu, kako misliš?» so ga radovedno izpraševali drugi angelčki.

«Nič lažjega, kakor to!» je menil drobnji krilatec. «Z rosno vodo napolnimo škropilnice in jih izlijmo skozi nebeško okno na zemljo. Rosa se v zraku ne bo posušila, in uboge cvetlice si bodo lahko vsaj za silo pogasile žejo.»

«Toda kako naj vzamemo rosno vodo, ko je ne smemo!» so zaklicali starejši angelčki.

«Nič za to! Sam pojdem k ljubemu Bogu in ga poprosim, naj nam dovoli vzeti toliko rosne vode, kolikor je potrebno, da rešimo uboge cvetke smrti!»

Nebeške rožice in angelčki so bili zadovoljni in se vsi odpravili z malim krilatem vred pred božji prestol. Mali krilatec je boječe potrkal na vrata.

Ljubi Bog je prav tedaj bral v debeli zlati knjigi, kaj delajo otroci na zemlji. Ko je vstopil drobnji krilatec, se

mu je hudomušno nasmehnil in ga vprašal:

«Nu, kaj bo dobrega?»

«Oh, prosil bi te, ljubi Bog, dovoli nam, da vzamemo vsak po eno škropilnico rosne vode, da jo izlijemo skozi nebeško okno na zemljo. Huda suša je tam doli. Vsi potoki so se že posušili, in vse cvetlice bodo morale od žeje umreti, če jim hitro ne pomagamo. Še spominčice, ki rastejo tik ob potoku, so že čisto obupane in na pol uvene!»

Ljubi Bog je poslušal majhnega krilatca, ki ga je imel že od nekdaj najrajši, in vesel smehljaj mu je zaigral okoli ust. Pobožal je krilatca po zlatih laseh in mu rekel:

«Pojdi s svojimi tovariši, napolni škropilnice z rosno vodo in stori, kakor si rekel. Odslej lahko izlijete vsako noč po eno škropilnico na zemljo, da si bodo cvetlice čez noč opomogle.»

In tako se je tudi res zgodilo. Od tistih dob pade vsako noč rosa na zemljo, in kadar je huda suša, obvaruje nočna rosa cvetlice, da ne pomro od žeje.

Rešitev ugank štev. 6

Rešitev posetnice.

Otroška zdravnica.

Rešitev računske naloge.

$$\frac{9}{3} + \frac{6}{2} + 4 = 10$$

Rešitev magičnega kvadrata.

1. Kranj, 2. Bakar, 3. romar, 4. marec, 5. Zoran; I. do II.: Kamen.

Rešitev križanke.

Vodoravno: 1. korobač, 7. sodar, 8. sel, 9. ara.

Navpično: 2. os, 3. rosa, 4. ode-ruh, 5. bala, 6. ar.

Uganke štev. 7

MAGIČNI KVADRAT.

Vodoravno in navpično: 1. važen organ človeškega telesa, 2. spo-

Ali morajo zdrave reči biti tudi prijetne?

Če gre za hrano, potem morajo biti. Do tega zaključka je prišel tudi župnik Kneipp, razmišljajoč o žitni kavi. S svojimi prijatelji je iskal in iskal, dokler se ni našel recept, po katerem se danes izdeluje sloveča «Kneippova sladna kava». Ta kvalitetna sladna kava se odlikuje po izredno finem okusu, ki vsem ugaja. Jedro «Kneippove» se pretvarja namreč pri izdelovanju v sladni sladkor, ki daje kavi fin okus in vonj.

prijem, 3. del rastline, 4. prebivalci neke baltiške države.

ZLOGOVNICA.

Sestavi iz naslednjih 12 zlogov: a-bes-en-je-ka-kav-len-ne-pi-ro-smo-tol 6 besed, ki pomenijo: 1. obok vsemirja, 2. koralni otok, 3. sporočilo, 4. del suknje, 5. številka, 6. gozdna žival. Postavi besede drugo pod drugo in v začetnicah od zgoraj navzdol boš bra-

la začetek pohodnice, v končnih črkah pa boš našla pripadnika velikega plemena, ki mu ta pohodnica velja.

POSETNICA I.

Kati D. Som

Kaj je ta gospodična po poklicu?

POSETNICA II.

Vinko Duh

Kaj je ta gospod po poklicu?

Največja zasluga

Pet pesnikov je bilo nekoč povabljenih pred posebno razsodišče, ki naj bi prisodilo bogato nagrado sistem, čigar dela so najbolj učinkovala in mu prinesla največ časti in slave. Vsak izmed njih je moral pripovedovati o uspehih svojih poezij.

Prvi je dejal: «Kadar čitam svoje pesmi, je v dvorani tako tiho, da bi se slišala bucika, če bi padla na tla. Ljudje me tako pobožno poslušajo, da si ne upa nihče izpregovoriti!»

Drugi je govoril: «Nagrada gre meni, zakaj v dvorani je nepopisen vihar odobravanja, kadar končam čitanje svojih pesmi. Ljudje me v zmagoslavnem sprevedu spremljajo vse do doma.»

Tretji se je ponašal: «V moji sobi se kopičijo lovorjevi venci, ki vsi pričajo o moji slavi.»

«Moje ime berete lahko v zlatih svetlobnih reklamah,» je rekel prevzetno četrti, «vsak otrok v mestu ve, kdo sem jaz!»

«No, in ti?» se je obrnil razsodnik na poslednjega, ki je stal skromno v ozadju.

«Jaz se pač ne morem meriti s temi drugimi,» je začel plaho, «moje pesmi niso niti znane niti tiskane. Samo včasih zvečer jih čitam revnim ljudem, ki stanujejo v moji okolici. Potem se smehljajo, pozabijo za nekaj časa na svojo bedo in mislijo, da so srečni.»

Zdajci vstane razsodnik in pravi:

«Tvoja je nagrada!»

M. Haitinger-Valentin.

Ali me imaš še rada

Že od pamtiveka obdajajo človeka vprašanja, na katera žal še do danes ni mogel odgovoriti. Nič čuda, če človek že od mladih nog nadejuje odrasle z radovednimi vprašanji: «Mama, zakaj je nebo modro? — Mama, zakaj imajo ptiči perje namesto dlake? — Mama, kje sem bil, preden sem prišel k tebi?» Mama je nervozna. Zakaj prvič ima veliko drugih opravkov in drugič prav pogosto ne ve, kaj bi odgovorila.

Za to pa mu povrne nekaj let pozneje: «Ali si že napisal nalogo? — Zakaj si ostal tako dolgo z doma? — Kje so spet tvoja rokavice?» Janezek je slabe volje. Le zakaj se mati ne odvadi teh večnih vprašanj? Saj je vendar tako zoprno, če te ljudje zmeraj in zmeraj isto sprašujejo!

Še zoprnejša so večkrat učiteljeva vprašanja: «Kdaj se je začela svetovna vojna? Koliko je 10 krat 10, deljeno s 25? — Katera je najvišja gora na zemlji?» To je strašno neprijetno, če se nisi učil za tisti dan.

Da, vprašanja niso priljubljena, ne samo, če sprašujejo otroci ali če sprašujemo otroke. Tudi oče nima rad, če ga mati zmeraj izprašuje: «Kam greš? — Kdaj prideš domov?» In mati je tudi strašno nejevoljna, če jo prevečkrat vprašamo: «Le kam gre ves ta denar? — Zakaj se ti tvoja obleka ne prilega tako lepo, kakor gospe Rodičevi? — Zakaj imamo danes že spet govadino?!»

In še prav posebno nimajo radi večnih vprašanj svojih staršev doraščajoči otroci. «Obkorej si pa snoči prišel domov? — Kdo je bil tisti gospod, Vera, ki te je pozdravil? — Zakaj toliko kadiš? — Zakaj se tako pudraš?»

Niti medsebojnega spraševanja nimajo mladi ljudje radi: «Ali mi lahko posodiš 10 dinarjev? — Zakaj mi nisi telefoniral? — Zakaj nisi prišel, kakor sva se domenila? — Zakaj si se tako oziral po tisti plavalški?»

Ampak vse to ni še nič v primeri z vprašanji šefa: «Zakaj še ni pismo napisano? — Zakaj nihče ne postreže kupeu? — Zakaj ste prišli tako pozno v pisarno?»

In vendar je vse to šele predvaja za dosti težja življenjska vprašanja, ki jih daje človeku čas: «Kako bom dobil(a) službo? — Kako naj dobim dobrega moža? — Ali bom srečen z njo? — Kje naj vzamem potrebni denar? — Kako naj se obvarujem zla in bolezní? ...»

Da, vprašanja niso priljubljena. Zakaj po večini je mučno, težko in nemogoče odgovoriti. Zato jih imamo za nepotrebna in se jezimo na vprašanja in spraševalca. Dovoljeno je kvečjemu vprašanje: «Ali potrebuješ kaj denarja? — Ali pa: «Ali me imaš rad(a)?»

Toda za božjo voljo ne sprašuje nikoli: «Ali že spet potrebuješ denar-

Tradicija jamči za kakovost!

Izza dobrih starih časov do danes so se strinjale vse gospodinje v tem, da je Kneippova sladna kava svojevrstno dovršen izdelek, ker je nadvse zdrava in redilna, izdatna ter cenena.

Kneippova
SLADNA KAVA

ja?» Ali pa: «Ali me imaš še rad(a)?» Zakaj to so vprašanja, ki jih sploh ne moremo prenesti.

Tudi dojenčku je vroče

Časih me kar srce zaboli, kadar poleti zagledam dojenčka. Ves zavil in povit je, na drobnem nosku se pa nabirajo rosne kapljice in nemo pričajo, da mamica ne ravna prav z ubogim malčkom. Tudi dojenčku je poleti vroče, in kakor se mamica rada oblači v lahke svetle obleke, tako tudi dojenček hrepeni po hladu in senci.

S tem pa nočem reči, da bi morali dojenčka golega izpostaviti soncu ali pa ga sploh golega puščati v košarici! Mamica naj opazuje otroka in se ravna po svojih izsledkih. Če je otroku prevroče, se poti, je nemiren, siten in cmerav. Tedaj mu je treba zrahljati pleničke, majico mu lahko slečemo in, če se bo potlej malček bolj počutil, smo prav storili. Večkrat po-tipljemo otroka za ročice, in če so hladne, ga še vedno lahko odenemo z odejico. Poleti v najhujši vročini ne oblačimo dojenčku pletenin. Platnene srajčke in platnene pleničke zadoščajo. Plenico zavežimo v obliki hlačk, nožice pa gole kobacajo po zraku. Zato otroku tudi večkrat presteljemo voziček ali zibelko. Blazino obračamo, da se shladi, če je vlažna od potu, po preoblečemo. Čepice naj bodo prav tako iz platna. Prav majhnega dojenčka ne smemo izpostavljati neposrednemu soncu in najhujši vročini. Zjutraj, ko še ni tako vroče, peljemo otroka na izprehod, drugače

pa naj ostane bolj v senci. Malček trpi, če mu sije sonce neposredno v oči; hitro skremži obrazek, požmrkuje z očmi in kmalu začne jokati, ker mu je bleščava mučna.

Povojčke spravite med staro šaro! Otroku naj ima poleti roke in noge proste, da se lahko po mili volji preteguje in giblje. Tako bo tudi laže prenašal vročino. Ljubeča mati bo kmalu spoznala, kaj otroku prija in kaj mu je odveč, in se bo po tem ravnala. Mlade matere pa so včasih preveč boječe in mislijo, da vsak vetrček lahko upihne življenjsko lučko malega zemljana. Tem boječim materam so namenjene te vrstice!

Poleti moramo še posebno paziti na snago pri dojenčku. Po kopanju ga skrbno obrišemo z mehko brisačo, nikjer naj ne ostane koža vlažna, sicer se rada vname. Pod pazduhami, okoli vratu in med nogami napudramo dojenčka. Vneta mesta namažemo z vazelinom. Če smo dovolj snažni, potem se otroku koža ne vname. (Več Vam pove knjiga «Postanek otroka in njegov razvoj», ki jo dobite pri «Ženi in domu» za polovično ceno, to je 15 din.)

Lahko obuvalo — to je glavno

Nikoli ne tožijo ženske toliko, da jih bolijo noge, kakor poleti. Od vročine zabreknejo noge, obtiščanci postanejo mnogo bolj občutljivi. Vsak čevljev se nam zdi pretežak in pretesen.

Glavno je, da si vsak večer umijemo noge, če je treba tudi po večkrat

na dan. Posebno gospodinje, ki morajo ves dan stati na nogah, si naj odtrgajo toliko časa, da si po kosilu in po večerji napravijo nožno kopel. Nazadnje oplaknemo noge v mrzli vodi, ki ji dodamo žlico kisa ali pa pest soli.

Vsaka gospodinja si naj oskrbi poleti lahko obuvalo. Peta naj ne bo previsoka. Ženska, ki mora mnogo hoditi in stati, naj ne nosi visoke francoske pete. Srednja mera 5 do 5 cm je najboljša. Podplat naj bo odporen in močan, da ne čutimo skozenj vsakega kamenčka. Če podplat ni dovolj debel, dajmo v obutev vložek iz plutovine ali iz slame. Skrajno nezdravo je, če nosimo poleti čevlje z gumijastimi podplati.

Gumi ne propušča zraka, noga se še bolj poti in še bolj nabrekne. Hvaležno obuvalo za poletje so opanke, samo podplati morajo biti dovolj močni. Če si hočete pozdraviti noge, ne smete nositi obutve na golo nogo. Vselej

obujmo tudi nogavice; vseeno je, ali nosimo kratke ali dolge ali pa dolenke, glavno je le, da ne pride gola koža v dotik z usnjem. Tkanina nogavice propušča zrak, popije pot, in tako kri ne more zastajati v nogah. Gospodinje, ki se jim noge potijo, naj uporabljajo puder za noge. Če nimajo boljšega pri roki, si pomagajo lahko tudi s pudrom za dojenčke. Najvažnejše je pa, da vsak dan preobujejo nogavice in jih sproti operejo.

Ženske na kmetih hodijo poleti rade bose. To je zdravo, in takšna ženska malokdaj toži, da bi jo noge bolele. Paziti pa moramo, da razkužimo vsako ranico, ki jo dobimo. V zemlji in cestnem prahu živijo bakterije, ki povzročajo najhujša obolenja, tako na primer tetanus. Rano je treba takoj umiti in razkužiti z jodom. Žganjem ali kakim domačim sredstvom. Potem obvežemo rano s čisto obvezo, da ne more nesnaga do nje. Dokler se rana ne zaceli, ne smemo hoditi bosi. mn

govane nohte, lak je pa popolnoma odveč in zbuja kritiko, ki bi nam gotovo ne bila všeč. Glavna lepota nohtov je snaga. zž

Kdaj in s kom naj se poročim?

Vsaka statistika, posebno pa medicinska, je večkrat zelo kruta, ker razruši vsak idealizem, pretrga zvezo človeka z njegovimi čustvi in ga hoče postaviti pod samovlado razuma.

Statistika pravi v suhих številkah na primer: Če hočeš, da bodo tvoji otroci duševno in telesno zdravi in krepki, potem ne smeš slepo ubogati hudomušnega boga ljubezni, porednega Amorja, ampak si moraš izbrati življenjskega druga, ki je tebi primeren po konstituciji in starosti.

Posebno o starosti roditeljev in njenem pomenu za zdravje otrok se je v poslednjih letih nakopičilo veliko statistične tvarine. Po tej statistiki rodijo vobče najmlajše matere najslabotnejše otroke, in najkrepkejši otroci imajo očete, ki so med tridesetim in štiridesetim letom.

Zakoni, v katerih so žene nekoliko starejše, kakor možje, ne vplivajo na življenjsko moč otrok. Če je oče znatno starejši od matere, so posledice za otroke že bolj neugodne. Najbolj zdravi so otroci iz zakonov, v katerih so matere med dvajsetim in tridesetim letom, očetje pa deset let starejši. Manj ugodno je, če so očetje mlajši od mater ali pa dvajset let ali več starejši. Najslabši so otroci, če se oženi moški s prav mlado ženo — pod dvajsetim letom.

Najbolje povzamemo izsledke te starostne statistike takole:

Dekleta naj se ne možijo, preden jim ni dvajset let; žene ali dekleta, ki jim ni še trideset let, naj se ne poročajo z možmi, ki jim je več ko petdeset let.

Ženske, ki so prekoračile trideseto leto, naj se ne možijo z manj ko trideset let starimi moškimi.

Stari moški naj si ne jemljejo mladih žen; noben moški bi se prav za prav ne smel poročiti z dekletom, ki ji ni še dvajset let.

Moški od 20 do 50 let naj darujejo svoje srce samo takim ženskam, ki še niso prekoračile tridesetega leta.

Moški v starosti nad 50 let naj si izbirajo le take neveste, ki so stare več ko trideset let.

Poudariti moramo dejstvo, da je bilo v tisoč in tisoč primerih neovržno dokazano, da je res, kar smo povedali v zgornjih pravilih.

V založbi »Žena in dom« je izšlo več knjig, ki nas poučijo o tem vprašanju. Dobite jih za polovično ceno 15.— din. To so: Dr. Dückelmannova Ana, Postanek otroka in njegov razvoj; Macfadden Bernarr, Mož in zakon; Gerling, Vzgoja za zakon.

Poleti se moraš drugače ličiti

Žene, ki se pametno negujejo, dobro vedo, da se je treba v vsakem letnem času drugače negovati.

Pozimi, ko nam polt obledi, uporabljamo obilneje bel puder, nežne rožnate odtenke za lica, nežno svetlejšo rdečilo za ustnice. Poleti, ko nam sonce potemni polt, si nabavimo nov puder. Črno laske si naj izberejo odtenek »oker«, blondinke naj uporabljajo odtenek »naturel«, rjavolaske pa mešanico okra in naturela. Lani so se Francozinje uprle pudru. Poleti se ni moderna žena več pudrala, uporabljala je samo rdečilo za lica in ustnice, in prav nič je ni motilo, če se ji je nos še tako svetil. Sveža nenapudrana polt ima toliko čara, da ne potrebuje še posebnega ličila. Sonce hitro odpravi vse okvare, zajedalec in majhne mozolje; polt postane gladka in napeta in je v svoji naravni rjavi barvi lepa in privlačna. Mirno torej tudi poleti opustite pudranje. Koža se bo odpočila in okrepila. S tem si podaljšate mladostni videz za nekaj let. Če pa greste poleti zvečer na zabavo, lahko uporabite malo pudra, toda upoštevajte zgornje nasvete in si izberite odtenek, ki se ujema z vašo poltjo.

Temnolaske si poleti barvajo ustnice s temnejšim rdečilom, prav tako

naj bo tudi barva za lica malo temnejša. Oranžni odtenki niso več moderni, vijoličasti so pa prav neokusni in nenaravni. Plavalaske naj izberejo prav svetlo črtalo za ustnice in prav tako svetlo rdečilo za lica. Zapomniti si je treba torej to pravilo: čim svetlejša je polt, tem svetlejšo rdečilo, čim temnejša polt, tem temnejšo naj bo rdečilo! ab

(O pravilnem lepotičenju dobite navodila v knjigi »Kako naj se žena neguje«, ki jo dobite pri »Ženi in domu« za 15.— din.)

Lakirani nohti

Grda navada, da si ženske lakirajo nohte, se je na žalost razpasla tudi po naših krajih. V javnih kopalnicah pa celo vidimo, da si tudi nekatere naše žene lakirajo nohte na nogah. To je zelo neokusno. Nohti naj bodo zmerom snažni, negovani, srednje dolgi, kožica okoli njih postrizena ali pa vsaj odrinjena. Nohte lahko izloščimo z jelenovo kožo in praškom za lesk. Lakiranje nohtov je tudi nezdravo, ker lak ne propušča zraka. Nohti pa prav tako potrebujejo zrak, kakor koža. Morda je katera izmed vas že opazila, da postanejo nohti vijoličasti in povsem blede, če jih nekaj tednov trajno lakiramo. Tako nohti sami pokazejo, da jim to ne prija. Gospodinja, ki se mora ukvarjati s kuho in pospravljanjem, hitro spozna, da je lakiranje nohtov nevhvaležno. Po prvem umivanju posode se zajé nesnaga za nohte in robove laka, in taki nohti so potlej grši od naravnih. Vijoličasto, temnordeče in živordeče lakirani nohti so pa tako neokusni, da jih žena z dobrim okusom vnaprej odklanja.

Poleti posvečamo tudi nohtom na nogah več pažnje, ker si pri kopanju dostikrat sezujemo kopalne copate. Glavno je, da imamo zdrave noge, ne-

Proti odebelenju

Roxberger KISSINGER

TABLETE ZA HUJŠANJE

S. br. 14470/35

A. Eder:

PRVA LJUBEZEN

Trideset let sem bil oženjen. Moja mala žena in jaz, oba sva se postarala, ne da bi bila to opazila, ne da bi bila čutila, vedno združena v iskreni ljubezni...

Moja žena ni bila moja prva ljubezen, bo pa gotovo moja zadnja — vseh trideset let moja edina. In zaradi tega naj mi oprostí, če ne bom zdajle govoril o njej, ampak o svoji prvi ljubezni.

Takrat mi je bilo sedemnajst let, Luciji dvajset. Jaz sem delal v očetovi trgovini — ona pa je bila lepota v našem malem mestu... Ne vem, ali je bilo moje oboževanje tako smešno ali kaj — njene besede so bile vedno tako hladne.

Ko je minila pomlad, minilo poletje, me je oče poslal na potovanje...

Ob slovesu sem prišel tudi k Lucijinim staršem. Bal sem se tako dolge ločitve. Kako se bo ona potolažila? Ali je sploh čutila, kakšen požar je zanetila v moji duši? Ko sem stopil v sobo, je bila Lucija sama; vstala je in mi stopila naproti: «Oče in mama bosta takoj prišla,» je rekla. «Zadovoljite se medtem z menoj, dragi Rudi.»

Še kako rad sem se zadovoljil! Sedel sem nasproti in sem bil trdno odločen, da bom izkoristil ugodno priliko, ko sva sama... Srce mi je močno utripalo, ko sem začel: «Gospodična, obožujem vas...» Nato sem utihnil, in molk je prekinil vesel smeh.

«Zakaj ste pa danes tako slovesni, Rudi?»

Smejala, smejala se je v trenutku, ko je vendar morala čutiti, da bije moje srce samo za njo, da je iskalo besed, da bi izrazilo svoja čustva!... «Slovesen?» Sedel sem ji nasproti kakor neumen mladič. «Slovesen? Nikakor ne!» Potem sem pogledal na uro.

«Ne morem počakati vaših staršev, gospodična, mudi se mi, pozdravite jih...» Vstal sem in vzel klobuk. «Ostanite zdravi, gospodična!» Stopila je k meni in mi podala roko.

«Zbogom, Rudi, srečno pot!»

Pri tem je ležala njena roka v moji — vsa jeza mi je splahnela... Mar sem imel pravico, jeziti se nanjo? Mar je mogla ona za to, da se je zagledal vanjo sanjarski mladenič? Močno, močno sem ji stisnil roko, potem pa naglo odšel...

Dve leti sta minili; ko sem se po tej dobi vrnil domov, sem jo videl kot mično, srečno nevesto. Potem se je omožila in odšla s tujim možem v tuje mesto.

Več ko trideset let je preteklo.

Pred kratkim me je poslovno potovanje prineslo v mesto, kjer je živila Lucija. Spomin se mi je zbudil, moral sem jo videti. Skupni prijatelj obeh mi je povedal:

«Če jo hočeš neopaženo videti, počakaj do jutri; ob nedeljah hodi vedno v stolno cerkev.»

Napočilo je nedeljsko jutro. S svojim prijateljem sem šel v cerkev. «Tamle so,» mi je pošepetal prijatelj.

Že sem uzrl klop, v kateri so sedele tri dame. Pogled mi je obtičal na vitki, visoki dekliški postavi. Ali je bilo to mogoče? Spet sem se začutil zaljubljenega mladeniča v spõnah prve ljubezni... To je bila ista visoka, vitka, a vendar krepka postava, isti lepi plavi lasje. In ko se je ozrla, sem videl dvoje resnih, modrih oči. Nekaj čudnega, tujega sem občutil, stisnil sem obraz v dlani in ustnice so mi zašepetale kakor v molitvi: «Kako si lepa, Lucija!...»

Prijatelj me je prebudil iz sanj.

«Kako se ti zdi tvoja prva ljubezen?» je vprašal.

«Ah, lepa!» sem rekel navdušeno. «Toda ali je to mogoče?»

Pogledal me je, kakor da dvomi o mojem zdravem razumu, potem pa je dejal: «Kajne, postarala se je?»

«Postarala?» sem se začudil.

«Da, toda kam pa gledaš? Tamle tista siva, sključena dama na kraju klopi...»

«Tam?» Izpred oči so se mi razpršile mladostne sanje, hipoma sem stal v sedanjosti... Tale stara gospa z belimi lasmi, tale sključena gospa, to je bila Lucija, moja Lucija! «In tista visoka dekliška postava?» sem boječe vprašal.

«To je njena najmlajša hčerka,» je odgovoril.

Zdajci sem tudi jaz vedel, da sem se postaral... V misli zatopljen sem zapuščal cerkev. Nisem imel pojma, da bi jo pozdravil.

Kmalu potem sem odpotoval iz mesta in se vrnil domov k svoji ženi, zdaj šele popolnoma ozdravljen od svoje prve ljubezni...

Lepo pogrjnena miza — tudi za nas

Vsak dan sedemo k zajtrku, kosilu in večerji. Način, kako je miza pogrjnena, nemale vpliva na razpoloženje nas vseh. Nekatere gospodinje znajo napraviti iz vsakega obeda majhno rodbinsko pojedino.

Prav posebno pa se pokažejo vrline gospodinje, kadar imamo goste. Skoraj v vsakem gospodinjstvu imajo za slavnostne prilike posebno namizno posodo in poseben pribor. Res, neka razlika mora biti, kadar so povabljeni gostje. Toda zakaj je v marsikateri hiši razlika med mizo, pogrjneno za slavnostne

prilike, in mizo, pogrjneno za vsakdanji obed, tako neznansko velika, tega ne razumem. To ni prav, in smešno je reči: «Ampak saj smo vendar sami med seboj.»

Čim neprijetnji je dan, čim preprostejši je obed, tem bolj razveseli oči in srce skrbno pogrjnena miza. In kako naj budimo pri svojih otrocih smisel in čut za negovanost in kulturo doma, če vidijo dan na dan zanikrno pogrjneno mizo?!

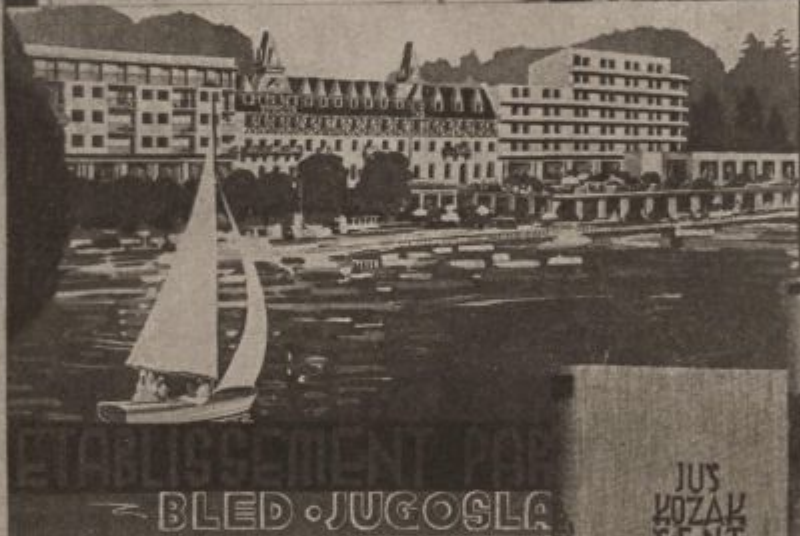
Saj je prav za prav tako lahko dati vsakdanjosti svečan obraz. Izbira v porcelanu je strašno velika. Tu ne gre za denar, ni nam treba kupovati bogve kako dragih reči, če nimamo sredstev. Treba je le izbrati prave oblike in barve.

In če potem mislimo še na to, da poživimo vsakdanjo mizo z nekoliko cveticami in s svežim zelenjem, bo ta ura za opoldansko mizo izpričevalo zavestnega uživanja življenja in sproščenja, zmaga nad vsakdanjostjo, dokaz umetnosti gospodinje, ki zna napraviti tudi iz še tako preprostega kosila nekaj, kar prija nič manj očem, kakor želodcu.

Preberite v založbi «žena in dom» izišlo krasno ilustrirano knjigo «Veselo praznujmo — prijetno godujmo», ki vas bo nazorno poučila, kako je treba pogrinjati mizo ob najrazličnejših prilikah. V njej dobite mnogo praktičnih nasvetov in navodil poleg mnogoštevilnih receptov, ki so čisto novi. Knjiga velja samo 15.— din.

IZDELKI DELNIŠKE TISKARNE

D. D. V. LJUBLJANI
 MIKLOŠIČEVA C. 16
 TELEF. 21-32

DIN 100 DELNIŠKA
 DRUŽBE • DELNIŠKA TISKARNA
 ensto din
 S KATERO SE IMENIČKI DE DENICE ZAGOTAVLJA
 IMETJU IN DONOSU PRVICE, KATERE VREDDO PO
 DELIŠKIM DE DENICAM
 V LJUBLJANI 1.11.1949
 DELNIŠKA TISKARNA, D. D. V.

Naročnina za list s krajno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto din 105.— in naročnina za družinski list «Priatelj» s prilogo «Za pridne roke» je din 62.—, skupaj torej din 167.—, za pol leta din 84.—, za četrt leta din 43.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 6.—; za Italijo Lir 90.—. Posamezna številka din 5.—, krajna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga din 30.—, «Priatelj» s prilogo din 7.—. Deset broširanih leposlovnih knjig din 100.—. Vezava din 60.—. — Deset broširanih rodbinskih knjig din 67.—. Vezava din 60.—. Rokopisi se ne vračajo. — Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani. — Izhaja vsakega 1. v mesecu. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/1. Telefon 21-32. Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Francè Pintar v Ljubljani).